

OORLOGSWINTER

Written by

Paul Jan Nelissen
Mieke de Jong
Martin Koolhoven

Based on the book by
Jan Terlouw

INT/EXT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Overijssel, Januari 1945.

Het is pikkedonker. In de verte klinkt het geronk van een vliegtuig dat dichterbij komt. Dan horen we wat gerommel. Iemand pakt iets. Het licht van een knijpkat gaat branden, een hand knijpt licht de kamer in. Het lampje 'loopt' door de kamer en wordt neergelegd. Even is het weer pikdonker. We horen hoe gordijnen worden weggetrokken. Als de verduistering wordt losgetrokken door jongenshanden valt er maanlicht de kamer in. We zien het licht vallen op een verrekijker, wat kogels, een granaatscherf en andere jongensschatten uit de oorlog. In het midden van de kamer hangt een modelvliegtuigje.

De jongenshanden proberen het raam te ontdoen van de dikke bevroren ijsbloemen die erop zitten. Hij blaast een klein kijkgat vrij. Krabt en veegt, maar echt schoon wordt het raam niet. Het geluid van vliegtuigmotoren komt dichterbij. Door het raam zien we, zo goed en zo kwaad als het gaat, een vliegtuig overkomen.

Dan zie we Michiel, die het vliegtuig nakijkt. Hij geniet. En blijft net zo lang kijken tot er niets meer te zien is.

EXT - RAND VAN HET BOS - NACHT

De rand van een bos. Een mosquito (met brandende motor) komt aangevlogen en crasht. Een explosie volgt.

Ext - rand van het bos - nacht

Een Duitse soldaat (35) zit op de fiets en kijkt naar het neerstortende vliegtuig. De ontploffing verlicht zijn gezicht. Dan kijkt hij omhoog, hij ziet duidelijk iets in de lucht.

EXT. DAGDALERBOS - NACHT

De Duitse soldaat loopt zoekend door het bos, pistool in de aanslag.

POV vanuit een boom: De Duitser sluipt door het bos.

Weer bij de Duitser. Hij kijkt angstig voor zich uit en beweegt zich langzaam voort, tussen de bomen. Dan staat hij stil. Hij hoort iets. Heel zacht. De Duitser beseft dat het geluid van beneden komt. Hij kijkt naar de besneeuwde grond voor hem en ziet dat er wat druppels bloed liggen. Er valt een nieuwe druppel bij. Dat is het geluid.

Langzaam beseft de Duitser waar het bloed vandaan moet komen. Hij keert zijn hoofd naar boven; langzaam. Kijkt recht omhoog.

Een man in een boom schiet. Hij hangt met zijn parachute in de boom en is gewond aan zijn been. Dan zien we wie het is: Jack, zelf nog maar twintig jaar is duidelijk geschrokken en bang.

CUT TO:

EXT. DAGDALERBOS - NACHT

We zien witte sneeuw. Een bloedvlek verspreidt zich.

De titel verschijnt: *Oorlogswinter*.

FADE OUT

EXT. DIVERSEN - DAG

Nederland in de sneeuw. Het vriest dat het kraakt. Trekkers lopen over de IJsselbrug, in het dorp zien we hoe sommigen van hen voedsel krijgen van bewoners en het Dagdaler bos ligt er besneeuwd en bevroren bij.

EXT. DAGDALERBOS - DAG

POV vanuit een boom: Theo (13) sluipt op zijn hoede door het bos. De grond is ijzig besneeuwd.

Boven in een boom hangt Michiel. Het is ijskoud, getuige de rook die uit zijn mond komt. Alleen zijn ogen bewegen: ze volgen Theo, die voorbij de boom loopt. Michiel komt in beweging. Hij maakt aanstalte om naar beneden te klimmen.

Theo kijkt om zich heen, nog steeds op zijn hoede.

Michiels veterloze schoenen stappen door de sneeuw. Hij kijkt naar Theo die met zijn rug naar hem toe staat. Michiel haalt een roestig stuk ijzer, dat enigszins op een pistool lijkt, naar zijn gezicht. Hij pakt het met twee handen beet en strekt zijn armen; richt op Theo.

Michiel maakt een schietgeluid. Theo draait om. Het duurt heel even voor Theo het allemaal vat, maar dan speelt hij mee. Hij grijpt naar zijn borst, om daarna dramatisch neer te vallen in de sneeuw. 'Dood'.

Michiel loopt naar het 'lijk'. Schopt er een keer tegen.

Theo

Nu ben jij mof.

EXT. BOSRAND - DAG

Michiel sluipt langs de rand van het bos. Zijn oog valt op een Duitse kübelwagen die door het weiland rijdt. Hij volgt hem met zijn ogen en ziet dat er twee Duitse soldaten uitstappen. Ze lossen een ander (Duits) voertuig af.

Plots krijgt hij het 'pistool' tegen zijn hoofd. Michiel staat boven op zijn rem.

Theo

Geef je over!

Michiel reageert niet, hij blijft in de verte kijken. Theo is teleurgesteld.

Theo

Je moet bang zijn!

Pas nu ziet hij ook wat Michiel ziet. De neergestorte mosquito...

EXT. RAND VAN HET BOS - DAG

Michiel en Theo rennen sluipend, naar een deel waar meer struikerige bosjes zijn; vlak bij het wrak.

Het uitgebrande vliegtuigwrak is omheind door een haag van prikkeldraad. Twee soldaten in een kübelwagen houden kaartend de wacht. Om het vliegtuig (maar binnen de omheining) liggen losse wrakstukken.

Ze kijken naar de soldaten die niet erg alert zijn.

Met zijn gehandschoende hand maakt Michiel een opening in het prikkeldraad. Theo kruipt op zijn buik er onder door.

Theo is aan de andere kant. Hij houdt het gat voor Michiel open, kijkt intussen gretig om naar de 'speeltuin' waarin hij zich bevindt.

Zo gauw Michiel er ook is, laat Theo het prikkeldraad los en rent hij achterlangs naar het wrak, zodat de soldaten hem niet kunnen zien.

MICHIEL
(zacht)
Wachten!

De jongens bewonderen het toestel, klimmen op de halve vleugel, waar hij doorheen zakt. Theo vindt een flexibele buis, die hij snel onder zijn jas stopt en meeneemt.

Michiel loopt om het vliegtuigwrak. Alles wat hij aanraakt, brokkelt af.

Hij ziet een zwartgeblakerde leren pilotenhelm. Draait 'm langzaam om, er zit nog iets in - verbrande houtskoolresten.

THEO
Hersenen...

Michiel gooit de helm naar Theo, die hem met een gil van zich af schopt.

THEO (cont'd)
Getver!

Eén van de twee Duitse soldaten die tegen een achterwiel staat te pissen hoort iets. Kijkt om. Ziet de kinderen. Hij roept naar zijn collega.

Michiel en Theo zien dat ze opgemerkt zijn. Theo rent direct naar de omheining, richting een grote boom. Michiel ziet hoe de ene Duitser zijn kant op komt, terwijl de ander naar de kübelwagen gaat. Hij wil achter Theo aanrennen als hij iets ziet glinsteren. Hij kijkt naar Theo, die onder het prikkeldraad vandaan komt en hem gebaart hetzelfde te doen. Hij aarzelt, schat zijn kansen in. De kübelwagen manoeuvreert heen en weer om te keren; de andere Duitser komt op hem af.

Michiel rent naar het glinsterende ding tussen de puinhopen, graait het mee en rent terug naar het hek.

Theo is al bij de fietsen, die bij de boom liggen. Michiel rent naar de omheining; de Duitser op zijn hielen. Hij heeft geen tijd om onder het prikkeldraad door te wurmen. Michiel springt over het prikkeldraad.

De Duitser springt niet en blijft verbouwereerd achter. Hij ziet hoe Michiel zijn fiets pakt. Zijn compagnon heeft de auto ondertussen gedraaid en roept hem. De Duitser snelt naar de kübelwagen.

EXT. WEILAND - DAG

Close-up van een knijper die een stuk karton zo geplaatst heeft, dat het een brommergeluid maakt tegen de spaken van het houten wiel van Michiels fiets.

Theo en Michiel rijden zo hard als ze kunnen over de weg. De kübelwagen volgt hen. Theo besluit de weg af te gaan en duikt het weiland in. Michiel kijkt Theo na en besluit hetzelfde doen, maar dan de andere kant op. De kübelwagen volgt hem.

Een wilde achtervolging. Michiel wordt door de kübelwagen na gezeten. Hij geniet ervan. Een stuk voor hem lopen groepjes trekkers uit de stad die op het platteland eten komen halen. Michiel gilt dat ze opzij moeten. Net op tijd springen de voedselzoekers aan de kant. Als de kübelwagen bij hen komt moet hij stoppen. De twee Duitsers roepen en gebaren dat iedereen aan de kant moet.

CUT TO:

EXT. POLDER/BRUGGETJE - DAG

Michiel rijdt door de polder en ziet dat de Duisters weer achter hem aan zitten. Hij slaat af op de weg met trekkers die parallel loopt aan een slootje.

De kübelwagen schiet ook de weg op.

Michiel ziet dat de kübelwagen hem weer langzaam inhaalt. Voor hem ziet hij een brug over de sloot.

De kübelwagen racet achter Michiel aan. Onderwijl springen verschillende trekkers aan de kant.

Als de wagen vlak bij Michiel is, schiet de jongen op de fiets het bruggetje op.

Lachend kijkt hij om en ziet hij hoe de Duitsers keihard moeten remmen, omdat ze het bruggetje voorbij zijn.

Omdat hij omgekeerd op de fiets rijdt, maakt Michiel een harde smak bovenop de brug.

Het gevolg ervan is dat hij langzaam de schuine kant van de brug afglijdt, recht twee goedgepoetste laarzen.

Als Michiel omhoog kijkt, ziet hij hoe een Duitse sergeant (of iets anders wat iets hoger dan een soldaat is) hem streng in de ogen staart.

Het wiel van Michiels fiets draait rond. Een paar spaken zijn kapot gegaan door de val.

EXT. DORP/GEMEENTEHUIS - DAG

Het gemeentehuis ligt midden in het dorp en is door de Duitsers bezet. Er hangen banieren met hakenkruisen aan de gevel.

INT. GEMEENTEHUIS OVERLOOP/BURGEMEESTERSKAMER - DAG

Een taartje met daarop een geconfijte kers wordt door de overloop van het gemeentehuis naar de burgemeesterskamer gebracht. We horen terwijl iemand telefoneren.

AUER (O.S.)
(aan de telefoon)
Auer...

Ja danke. Danke schön! Ja das ist ein ausgezeichnetes Resultat.

... Ein Mosquito.

Nein, der Pilot war tot. Die ganze Kiste ist ausgebrennt.

Het taartje wordt op een bureau gezet.

AUER (O.S.)
... Ja - ja, wir machen das schon.
... Auf wiedersehen.

Michiel staat in een kamer. Kijkt naar een groot portret van Hitler dat aan de muur hangt.

Een Hauptmann zit achter het grote bureau; het is Auer. De soldaat die het taartje kwam brengen staat naast het bureau.

AUER
(tegen de soldaat)
Alles Gute zum Geburtstag.

De jonge soldaat knikt. Auer neemt een hap van de taart, glimlacht naar de soldaat. Deze loopt tevreden weg.

AUER (cont'd)
(dwingend, tegen de
soldaat)
Wart mal!
(tegen Michiel)
Er hat Geburtstag.

Michiel weet niet wat er van hem verwacht wordt.

AUER (cont'd)
(valt uit)
Er hat Geburtstag!

Gratuliert Ihm doch!

Michiel doet alsof hij niet begrijpt wat Auer zegt. Auer pakt de geconfijte kers en stopt hem in zijn mond. Michiel blijft star voor zich uitkijken. Een tweede soldaat komt de kamer binnen, klikt met zijn hakken.

Tweede Soldaat

Herr Von Beusekom -.

Michiel kijkt achterom en ziet zijn vader binnenkomen. Johan van Beusekom (45) wisselt een ongeruste blik met zijn zoon. De twee soldaten verlaten de kamer. Auer loopt naar Johan alsof het een goede vriend is. De handen worden geschud..

AUER (cont'd)
Herr Von Beusekom, setzen Sie sich
doch, bitte!

Johan gaat bij het bureau zitten. Auer negeert Michiel volkomen. Doet alsof Johan voor iets heel anders komt. Legt hem een decreet voor.

AUER (cont'd)
Da Sie nun sowieso hier sind...

Unterschreiben Sie hier, bitte...

Michiel ziet hoe Johan zonder protest zijn handtekening zet . Als hij klaar is, ziet hij dat Michiel strak naar hem kijkt. Johan kijkt weg.

Auer ruimt het decreet op en gaat tevreden achter het bureau zitten. Tikt de stilte weg met een pen.

AUER (cont'd)
Wir haben diesen Jungen auf dem
verbotenen Gelände erwischt.

Nu is het Johan die naar Michiel kijkt, en Michiel die wegstijgt.

AUER (cont'd)
Von einem Sohn des Bürgemeisters
erwarte ich bessere Manieren!

Johan zucht. Zwijgt.

AUER (cont'd)

Eh?

van Beusekom

...Sie haben recht. Es wird niemals wieder passieren.

- Michiel?

Zijn vader kijkt hem dwingend aan. Michiel kijkt nog steeds weg.

Van beusekom

(streng)

- Michiel?

Hij verwacht een bevestiging van zijn zoon. Michiel kijkt zijn vader aan, dit is het laatste wat hij wil - schuld bekennen aan een Duitser. Maar Johan blijft streng en stug, net zolang tot Michiel een heel klein knikje geeft: - het zal niet meer gebeuren.

Auer heeft het gezien. Hij staat op.

AUER (cont'd)

Sie rauchen Zigarren, nicht?

JOHAN

Vorher - ja.

Michiel ziet het met ergernis aan. Auer begint in zijn laden te zoeken naar de sigaren.

Johan

Dort - .

Hij wijst naar een kastje. Auer opent de kast, en glimlacht als hij daar inderdaad de sigaren vindt. Presenteert ze aan Johan.

Johan aarzelt kort, neemt een sigaar uit eigen doos.

AUER

Schlechte Gewohnheit.

Johan knikt terwijl hij de sigaar aansteekt.

Auer gaat weer zitten. Hij kijkt Michiel streng aan.

AUER (cont'd)

Er war nicht alleine.

(MORE)

AUER (cont'd)

(beat)

Wer war der andere Junge?

Een ongemakkelijke situatie, Michiel is niet van plan iets te zeggen. Auer neemt een hap van zijn taart. Smakelijk, genietend. Rustig. Als zijn mond leeg is, kijkt hij Michiel zwijgend aan.

MICHIEL

... Ich was alleen.

Auer kijkt veelbetekend naar Johan. Johan zegt niets.

INT. GEMEENTEHUIS HAL - DAG

Michiel en Johan lopen de trap af, de gang door naar buiten. Johan knikt naar de Duitsers die bij de deur naar buiten staan.

EXT. DORP/GEMEENTEHUIS - DAG

Michiel pakt zijn fiets die tegen het pand staat. Zwijgt. Wil met de fiets aan de hand naar huis lopen als zijn vader zijn arm vastpakt.

Van BEUSEKOM

Je moet die Duitsers nu niet kwaad maken...

MICHIEL

Moet ik zeker ook met ze slijmen -

Johan laat los. Ze beginnen te lopen.

EXT. HUIS SCHAFTER - DAG

Schafter (48) staat een tekst van zijn ramen af te krabben. NSB-er is nog te lezen. In het raam hangen ook NSB-posters. Zijn oog valt op Van Beusekom en Michiel die naar de statige burgemeesterswoning lopen (die naast de fietsenstalling van Schafter is).

Schafter groet als Michiel en zijn vader langslopen. Johan groet hem met een zakelijke knik, Michiel ergert zich aan zijn vader. Hij negeert Schafter nadrukkelijk.

EXT. HUIS VAN BENNEKOM - DAG

Michiel zet zijn fiets weg. Johan verspert de toegang tot de deur.

Een ongemakkelijke stilte.

Van BEUSEKOM

...Hoe leer ik jou nou een beetje verstandig worden?

Johan denkt na. Weet niet wat te doen.

En geeft Michiel met tegenzin een harde klap. Ze krijgen er allebei tranen van in hun ogen. Stilte.

VAN BEUSEKOM

(zacht)

Ga maar naar je kamer.

Michiel kijkt zijn vader recht in de ogen. Loopt dan langzaam, trots, naar binnen.

Johan kijkt hem na. Dit deed hem veel pijn. Hij gooit de sigaar in de sneeuw en vertrappt hem.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL / EXT. TUIN BUREN - DAG

Michiel komt binnen, slaat de deur van zijn kamer dicht.

Hij ziet door het raam dat Erica en zijn moeder samen het pad op fietsen. Beiden in verpleegsterskostuum.

Michiel voelt in zijn broekzak en haalt er het glinsterende ding uit. Het is een deels zwart-geblakerd, deels nog glimmend herenhorloge. Met zijn mouw poetst hij het ding op, tot het helemaal glimt. Doet het horloge om zijn pols, het staat stoer maar het is te groot, glijdt makkelijk af.

Er klinkt een vreemd, fluitend geluid van buiten.

Michiel loopt naar het raam en doet het open. Hij ziet Theo, die met de gejatte buis boven zijn hoofd zwaait. Het ding zingt ervan. Als hij Michiel ziet, zwaait hij lachend extra hard. Dan laat hij de buis zakken.

THEO

Heb je wat gezegd?

Michiel schudt nee.

MICHIEL

Moet je kijken!

Hij laat het horloge zien.

DIRK (O.S)

Theo!

De jongens kijken naar waar het geluid vandaan komt. Dirk, de 18-jarige broer van Theo staat een eindje verderop, in de tuin van de bureu.

DIRK

Je moet pa even helpen.

Theo zucht.

De kamerdeur gaat open. Michiel verstopt snel zijn horloge onder zijn trui. Michiels moeder komt binnen met haar jas nog aan. Ze pakt hem hard vast aan zijn trui - alsof hij een misdadiger is.

LIA

We gaan jou aan de ketting leggen.

Laat hem met een ruk los.

En omarmt Michiel dan stevig. Zegt niks, kijkt hem aan en is dan snel weer weg, de kamer uit.

EXT - HUIS VAN BEUSEKOM/ERF - AVOND

Het is al donker en we zien het verduisterde huis van Van Beusekom.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL/EXT. TUIN - AVOND

Michiel zit rechtop in zijn bed jongleert met drie zelfgemaakte balletjes. Het horloge schuift vervelend op en neer over zijn pols. Hij doet hem af.

Michiel hoort iets buiten. Hij staat gealarmeerd op (blaast-ie een kaars uit?), trekt het gordijn weg en een deel van de verduistering, zodat hij naar buiten kan kijken. Hij ziet er een man staan, die een sigaret opsteekt. Hij kan zijn gezicht nog niet zien. Naast de man staat een koffer.

Michiel is gespannen. Dan kijkt de man omhoog. Oom Ben (41) kijkt naar boven.

De jongen en de man wisselen een blik.

Michiels gezicht gaat stralen.

INT. HAL - AVOND

We vallen midden in de omhelzing tussen Oom Ben en Lia van Beusekom.

LIA
Wat ben ik blij dat je er bent!

Johan slaat Oom Ben amicaal op de schouders.

JOHAN
Moest je Amsterdam uit?

Ben knikt.

OOM BEN
... Razzia's. Voor de Arbeitseinsatz.

Hij lacht naar Erica en omhelst haar ook. Terwijl hij dat doet, valt zijn oog op Michiel die een paar meter verder in de hal staat te kijken.

De twee kijken elkaar aan. Oom Ben glimlacht.

Michiel rent en springt in de armen van zijn oom.

Oom ben

Hoe is 't?

MICHIEL
Goed.

Ze kijken elkaar aan. Dikke vrienden.

MICHIEL (cont'd)
Mag-ie bij mij slapen?

LIA
Ik weet helemaal niet of Oom Ben dat wel wil.

Michiel kijkt Michiel smekend. Ben smelt.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Gesleep met een matras, dekens en een koffer. Lia en Michiel maken een bed op.

Ben tilt zijn koffer op.

ben

Ik zet deze op zolder, goed?

Lia knikt. Michiel neemt de koffer snel van Ben over.

MICHIEL
(gretig)
Doe ik wel.

INT. ZOLDER - NACHT/INT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Een donkere zolder met een gammel bed, een matras op de grond en veel vergeten spullen. Michiel sleept de koffer in een hoek. Kijkt er naar, nieuwsgierig naar de inhoud.

Loopt terug naar het trapgat. Hoort geluiden van beneden, ziet licht door een spleet in de vloer. Hij bukt en kijkt recht in zijn eigen kamer:

Lia geeft Ben een pyjama van Johan. Ben legt zijn hand op haar schouder.

OOM BEN
Heel erg bedankt...

LIA
Hou eens op! Dit is het enige wat ik nog voor mijn zusje kan doen.

Michiel ziet dat hij niet gemist wordt en aarzelt. Gaat zachtjes terug naar de koffer.

Probeert het slot - dat klikt zonder moeite los.

Michiel aarzelt nog even, maar dan opent hij de koffer. Ziet een Vrij Nederland en een soort apparaat wat hij niet kent. Hij bekijkt het goed, voordat hij het teruglegt.

Voorzichtig doorzoekt hij de koffer verder. Moet lachen om een opzichtig overhemd.

Tussen de kleren vindt hij een pistool. Michiel kijkt er naar, maar raakt het ding niet aan.

Dan valt zijn oog op een bonkaart. Die pakt hij gretig op. Onder die kaart, ligt er nog één, en nog één. Een hele stapel...

Hij kijkt er vol bewondering naar, een groot bezit.

OOM BEN (O.S.)
...Hoe erg ik haar ook mis - ik ben blij dat ze dit allemaal niet meer mee hoeft te maken.

Michiel legt de bonkaarten netjes terug en sluit de koffer
secur.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Als Michiel de kamer in komt, zitten Ben en Lia naast elkaar
op bed, allebei nogal somber.

Maar zo gauw Lia Michiel ziet, staat ze op en doet ze weer
opgewekt.

LIA

Lekker slapen allebei.

En niet meer keten, anders zet ik je (Ben) zo weer op
straat.

En jou (Michiel) d'r bij.

Ze lacht en gaat weg.

LATER

Ben en Michiel zijn beiden in pyjama.
Ben klooit aan het apparaat dat
Michiel eerder in de koffer zag. Het
is een radio, want zachtjes horen we
wat gepiep.

oom Ben

...en op school?

MICHIEL

(lachend)

Gesloten!

Ben schudt lachend zijn hoofd, terwijl hij doorzoekt op de
radio. Dan heeft hij beet. We horen Churchill een speech
houden.

MICHIEL (cont'd)

Ssht. (Straks hoort papa het.)

Ben zet de radio nog wat zachter. De twee luisteren.

Churchill

... Thousands of German civilians have been reported to be
leaving the city. Chairman Stalin spoke on Russian radio
today, announcing this to be "the final offensive of the
war". "The war isn't over yet", he warned: "but tonight, our
soldiers have entered the Lair of the Beast"....

MICHIEL (cont'd)
Laya of... wat?

OOM BEN
Lair of the Beast - het hol van de
leeuw

Michiel kijkt naar zijn oom die naar Churchill luistert.

MICHIEL
Oom Ben...?

Oom Ben heeft meer oor voor Churchill dan voor Michiel.

OOM BEN
U-huh...?

MICHIEL
Hoe kom je bij de ondergrondse?

Met deze opmerking heeft Michiel Oom Bens aandacht gewonnen.
Oom Ben kijkt nadenkend naar Michiel.

OOM BEN
...Jij wil tegen de moffen vechten?

Michiel knikt vol overtuiging. Ben wendt zijn blik weer af.

OOM BEN (cont'd)
Daar ben je veel te jong voor.

MICHIEL
Helemaal niet! 't Is juist goed -

Churchill sluit zijn speech af. Ben doet de radio uit en
verbergt het apparaat onder zijn bed.

MICHIEL (cont'd)
- mij verdenken ze niet.

Michiel kijkt zo onschuldig mogelijk.

Ben denkt na. Michiel probeert hem te overtuigen:

MICHIEL (cont'd)
Ik ben niet bang.

Ben kijkt hem onderzoekend aan.

MICHIEL (cont'd)
Echt niet.

Ben knikt kort, aarzelt.

OOM BEN
 ...Misschien kun je toch iets doen.

Michiels gezicht licht op. Yes!

Ben zoekt in de zak van zijn jasje.

OOM BEN (cont'd)
 Beloof dat je niks tegen je vader
 zegt.

Michiel knikt.

Ben gooit hem iets toe. Michiel vangt: een reep Duitse
 chocola. Michiel is teleurgesteld.

OOM BEN (cont'd)
 Gauw opeten!
 (lachend)
 Zo help jij de Duitsers te verslaan.

Michiel stapt teleurgesteld in bed. Hij kijkt naar oom Ben,
 die naar hem grijnst.

Scheurt dan het papier van de reep en begint gretig te eten.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - DAG

Het huis in de sneeuw.

INT. GANG/WERKKAMER - DAG

Michiel komt jongelerend de trap af. In De gang hoort hij
 flarden van een gesprek tussen zijn vader en oom Ben. De
 deur van zijn vaders werkkamer staat op een kier.

VAN BEUSEKOM (O.S.)
 Ik kan je niet helpen.

OOM BEN (O.S.)
 Kom op, je MOET! Jij weet waar ze
 zitten.

Johan zwijgt

Zachtjes loopt Michiel er heen. Kijkt door de kier maar ziet
 alleen een schaakspel staan. Ben en Johan zijn buiten zijn
 blikveld.

Michiel luistert het gesprek af:

OOM BEN

Johan -

JOHAN

Dit moet je me niet vragen.

OOM BEN

(ingehouden kwaad)

Ik kom hier godverdomme met een koffer vol voedselbonnen. Zal ik die dan maar in de IJssel kieperen?

Johan zwijgt.

OOM BEN (cont'd)

Jij laat je eigen mensen verhongeren omdat JIJ zo nodig onpartijdig wil zijn? (beat) Slappe zak!

Oom Ben loopt naar de deur. Michiel kan nog net maken dat hij weggemt, voor de deur van de werkkamer openvliegt en oom Ben naar buiten komt. De deur botst tegen hem aan, Michiel laat de jongleerballen vallen.

Ben gaat boos naar boven, zonder Michiel te zien.

Michiel wil achter hem aan, maar wordt tegengehouden door zijn moeder die de hal inkomt met een speld in haar mond en haar verpleegsterskapje los op haar hoofd. Ze houdt Michiel tegen en buigt haar hoofd voor hem. Michiel steekt de speld in zijn moeders haar, het is gepriegel.

LIA

Vandaag geen gedonder hè?

Michiel kijkt onschuldig. Lia gaat lachend weg.

INT. KEUKEN - DAG

Michiel verft een touwtje met jodium.

Erica komt binnen met een mand met bevroren wasgoed. Ze pakt een stijf laken.

ERICA

Help even.

Duwt het laken in Michiels handen om het samen te vouwen.

MICHIEL

Geen tijd! Ik moet naar Caesar.

Dirk opent de deur van de keuken en kijkt naar binnen.

MICHIEL (cont'd)

Ha Dirk.

DIRK

Kan ik je even spreken?

ERICA

(plagerig)

Geen tijd. Hij moet naar Caesar.

Michiel laat het laken los. Knikt naar Dirk. Kom mee.

Erica trekt het laken nog net weg van de vuile vloer. Roept Michiel na:

ERICA (cont'd)

Sukkel!

INT. KAMER MICHIEL - DAG

Michiel sluit zijn kamerdeur. Dirk wil duidelijk iets kwijt. Hij kijkt naar buiten, ziet aan de overkant Schafter staan. Sluit snel het gordijn aan de voorkant.

DIRK

Goed dat je je bek hebt gehouden gisteren...

Michiel doet of het niks was.

DIRK (cont'd)

Op je lazer gehad?

Michiel haalt zijn schouders op.

MICHIEL

Gaat wel.

Blijkbaar de goede reactie. Dirk laat een envelop zien die hij onder zijn trui verborgen heeft. Michiel kijkt ernaar, nieuwsgierig. Dirk doet zijn trui weer naar beneden. Voert de spanning op door een tijdje te zwijgen.

DIRK

Kun jij die voor me bezorgen als ik vanavond niet terugkom?

Michiel realiseert zich dat dit menens is. Denkt na.

MICHIEL

Hoezo, als je niet terugkomt?

DIRK
 (onzeker)
 Gewoon. Wat ik zeg. Als ik niet
 terugkom dan moet je deze brief naar
 Bertus van Gelder brengen.

MICHIEL
 Kan je zelf toch ook?

DIRK
 (vertwijfeld)
 Niet als 't misgaat.

Michiel kijkt Dirk even aan.

MICHIEL
 ...Wat ga je doen dan?

Dirk kijkt geheimzinnig naar Michiel maar houdt zijn mond.
 Hij draait aan het wiel van het speelgoedvliegtuigje.

DIRK
 Zweer dat je je bek houdt. Tegen
 iedereen.

Michiel knikt. Het is genoeg voor Dirk die maar al te graag
 wil vertellen:

DIRK (cont'd)
 Vanavond pakken we Lagezande.

Michiel kijkt vragend op.

DIRK (cont'd)
 (zacht)
 Het munitiedepot.

Michiel kijkt hem bewonderend aan.

Dirk heeft plots een onderdeel van het vliegtuigje in zijn
 hand. Michiel neemt het hem af.

MICHIEL
 Geeft niet.
 (stoer)
 Speel ik toch nooit meer mee.

Dirk staat op, geeft Michiel een vriendschappelijke stomp en
 verlaat de kamer.

Michiel gooit zijn gebalde vuisten in de lucht.

Deur open. Dirk. Michiel doet meteen weer rustig
 'volwassen'.

Bijna vergeten - Dirk graait onder zijn trui en overhandigt Michiel serieus de brief.

Gaat weer weg.

Michiel kijkt lang naar de dichte, onbeschreven envelop in zijn hand. Hij houdt de envelop tegen het licht. Maar de inhoud geeft zich niet prijs.

Van buiten klinkt het zingende geluid van de buis.

Michiel gaat naar het raam. Ziet Theo beneden op het erf.

THEO

Kom je?

Nee, knikt Michiel kort en wendt zich af van het raam.

Hij stopt de brief voorzichtig onder zijn trui en tussen zijn broekriem - zoals Dirk deed.

EXT. POLDER - WEG

Michiel springt met de hengst Caesar over een sloot.

Michiel galoppeert op Caesar door de sneeuw. Het geeft hem een gevoel van vrijheid.

EXT. VEERPONT - DAG

We zien een zestal Duitsers bij een veerpont staan opgesteld. Er komen twee mensen van het veer af; ze worden door de Duitsers aangesproken.

Michiel komt aan bij een soort dijkje/ophoging op een afstandje van het veer. Hij ziet hoe de Duister die duidelijk de leiding heeft, op zijn horloge kijkt en wat bevelen roept. De soldaten marcheren een kant op, van het water weg. Michiel glimlacht.

EXT. WITTE HUIS - DAG

De Duitsers marcheren richting het witte huis. Michiel stopt en kijkt naar ze. Kijkt dan terug naar het veer en ziet de veerman snel de loopplank neerlaten. Vanuit het struikgewas komen twee mannen die zich naar het veer haasten. De veerman haalt de plank weer op en vertrekt zo snel mogelijk. Michiel lacht; kent dit principe. Hij spoort Caesar aan en galoppeert richting de Duitsers. In plaats van om hen heen te rijden galoppeert hij zo dat de Duitsers aan de kant moeten springen.

EXT/INT - STAL WITTE HUIS - DAG

Michiel komt aanrijden bij de stallen van het Witte Huis. Springt van zijn paard af. Voelt kort of de brief nog goed zit.

De stalmeester, die buiten in de weer is met een reparatie aan een wiel de tilbury, komt meteen op Michiel af.

STALMEESTER

(streng)

Michiel! Ik wil die geintjes niet meer hebben!

Michiel doet of hij van niks weet. Kijkt onnozel. De stalmeester is woedend.

STALMEESTER (cont'd)

Als ik zoiets nog één keer zie, dan sluit ik je op. Hoe minder last zij van ONS hebben, hoe minder wij van HEN merken.

Michiel weet niet wat te zeggen.

INT./EXT. STAL/WITTE HUIS - DAG

Michiel roskamt Caesar. Hij ziet hoe de Duitsers thee drinken in de serre.

Pakt in de beslotenheid van de stal, de brief onder zijn kleren vandaan. Hij brandt in zijn handen.

Toch stopt hij hem weer weg.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - AVOND

We zien het verduisterde huis van Van Beusekom. Heel zachtjes kunnen we muziek horen.

INT. WOONKAMER - AVOND

Verduisterde ramen. Weinig licht. Bigband-muziek van een grammofoonspeler. - niet te hard. Michiel komt in pyjama stilletjes de kamer binnen en gaat in een donker hoekje zitten kijken:

Oom Ben is een goeie danser, hij leert Erica de foxtrot. Al dansend schuift hij alles opzij wat in de weg staat. Hij draagt het ruiten overhemd uit de koffer.

Johan zit bij het fornuis te lezen en Lia doet twee dingen tegelijk: ze vlecht haar haar en maakt soep, die op de kachel staat. Laat Ben dansend een hap proeven.

OOM BEN

Wat is 't?

LIA VAN BEUSEKOM

(beledigd)

Soep. Dat proef je toch?

Oom Ben krijgt een mep met de lepel. Lachend danst hij weg.

LIA VAN BEUSEKOM (cont'd)

Morgen geef ik je zelf aan bij de Duitsers!

Dan ziet Lia Michiel, die in een donker hoekje staat te kijken. Lia neemt hem in haar armen en danst een paar eenvoudige passen. Johan kijkt op van zijn boek. Ziet zijn zoon en vrouw plezier hebben. Hij duikt weer in zijn boek.

Na een tijdje laat Lia Michiel los en trekt ze Johan uit zijn stoel.

Michiel kijkt verbaasd naar zijn dansende ouders. Johan kan het best.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM/ HUIS KNOPPER - NACHT

Heel zacht horen we de muziek uit het huis van de Van Beusekoms komen. Een overvalwagen komt de straat inrijden en rijdt naar het huis van de burens...

INT. WOONKAMER - NACHT

Johan stopt met dansen, hij hoort iets. Luistert. Toch niet. Hij danst verder.

Michiel kijkt hoe zijn oom met Erica danst.

Johan denkt weer dat hij wat hoort. Hij loopt naar de radio en zet hem uit.

ERICA

Hè flauw...!

Pas dan hoort iedereen waar Johan al bang voor was: slaande portieren en klikkende laarzen. In de verte wordt op een deur gebonkt en iets in het Duits geschreeuwd.

Weg feestelijke stemming, iedereen is gespitst.

CUT TO:

INT. GANG/WERKKAMER - NACHT

Johan loopt voorop door de gang, met de rest van de familie er achter aan. Ze lopen de werkkamer binnen. Johan opent een van de luiken en kijkt door een kier naar het huis van de burens. Hij ziet licht van een schijnwerper, maar veel kan hij niet veel zien. De heg is te hoog. Michiel probeert over zijn vaders schouder mee te kijken. Ziet ook niet veel.

INT. TRAP/OVERLOOP/SLAAPKAMER - NACHT

Michiel rent de trap op, de overloop door, zijn slaapkamer in..

Int/ext. BOERDERIJ KNOPPER/SLAAPKAMER Michiel/trappenhuis - NACHT

Michiel opent de ramen en graait zijn verrekijker. Hij kijkt door een kier van het gordijn naar het huis van Dirk en Theo. Een schijnwerper verlicht de boerderij. Er staat een overvalwagen voor de deur, Duitse soldaten lopen af en aan. Er klinkt geschreeuw en het geluid van brekend glas uit het huis.

Michiel hoort opgewonden stemmen beneden. Hij maakt zich los en gaat de overloop op. Kijkt naar beneden, ziet dat Lia de jas van zijn vader aan hem geeft.

MICHIEL

Papa?!

Johan kijkt vragend omhoog. Michiel weet niet wat hij moet zeggen. Johan ook niet. Hij vertrekt richting de Knoppers.

INT./EXT. SLAAPKAMER MICHIEL / BOERDERIJ KNOPPER - NACHT

Michiel kijkt door een verrekijker naar buiten. Hij ziet dat Dirks vader en moeder hardhandig door een paar soldaten naar buiten worden geduwd.

Michiel beweegt zijn verrekijker en ziet hoe zijn vader zich naar de boerderij haast.

Een Duitse officier zet Dirks vader tegen de muur. Van Beusekom komt tussenbeide en probeert de officier te overreden. De Duitser lijkt niet te luisteren.

Erica komt Michiels kamer in. Ze wil de verrekijker.

ERICA

Laat mij es?

Hij ziet de officier in lachen uitbarsten. De man slaat zijn vader amicaal op de schouder en praat vrolijk tegen hem. Michiel ziet zijn vader mee lachen.

ERICA (cont'd)

Nou ik.

Ze pakt de verrekijsker af.

ERICA (cont'd)

Waarom moeten ze de burens hebben?

Michiel geeft geen antwoord. Hij ziet de Duitsers in hun auto stappen.

EXT. VOOR HUIS VAN BEUSEKOM - NACHT

Johan ziet hoe de overvalwagen wegrijdt. Hij zucht. Kijkt naar Lia die in de deuropening staat. Achter Lia ziet hij Michiel verschijnen, die hem verwijtend aankijkt.

Int- gang - nacht

Johan hangt zijn jas op.

MICHIEL

...U stond te lachen.

VAN BEUSEKOM

Lachen?

Johan kijkt Michiel verdrietig aan; loopt dan naar de huiskamer. Als hij in de deuropening staat, bedenkt hij zich en draait zich weer naar Michiel.

VAN BEUSEKOM (cont'd)

...Dirk was hier toch vandaag?

Johan zoekt Michiels blik. Het duurt even voor Michiel knikt.

VAN BEUSEKOM (cont'd)

Heeft hij iets gezegd?

Geen antwoord. Johan kijkt zijn zoon onderzoekend aan.

VAN BEUSEKOM (cont'd)

...Dirk heeft meegedaan aan een overval. De Duitsers stonden ze op te wachten. Twee doden.

(MORE)

VAN BEUSEKOM (cont'd)
 ...Dirk is opgepakt.

Michiel schrikt het hardst van iedereen. Oom Ben, in de deuropening van de werkkamer, kijkt zorgelijk.

VAN BEUSEKOM (cont'd)
 Michiel...?

MICHIEL
 Nee -
 Hij heeft niks gezegd.

Oom Ben kijkt bezorgd naar Michiel, die probeert zo neutraal mogelijk te kijken.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Michiel ligt in bed en kijkt lang naar de brief. Houdt hem tegen het licht van zijn knijpkat.

De deur van de kamer gaat open. Snel verbergt hij de brief onder zijn kussen. Oom Ben komt binnen en trekt in gedachten verzonken zijn pyjama aan.

OOM BEN
 Wat een heisa.

Na een tijdje:

MICHIEL
 ...Oom Ben?

Ben kijkt Michiel aan. Michiel legt zijn hand onder het kussen. Zal hij over de brief beginnen? Michiel aarzelt.

Oom Ben komt op zijn bed zitten. Aait over zijn hoofd. De brief brandt onder Michiels kussen. Net als hij iets wil zeggen, is Ben hem voor.

OOM BEN
 Die Theo, dat is toch je beste vriend?

Michiel knikt bevestigend.

OOM BEN (cont'd)
 ... En z'n broer, die Dirk, die ken je ook goed?

Michiel zwijgt.

OOM BEN (cont'd)
 Stoer, toch?

Michiel kijkt Oom Ben aan, weet niet of hij dat nu meent of niet.

OOM BEN (cont'd)
 Heb je enig idee wat 'r nu met 'm
 gaat gebeuren?

Michiel kijkt Oom Ben aan. Weet niet goed wat te zeggen.

OOM BEN (cont'd)
 Als je ooit iets ziet, of hoort wat
 ook maar enigzins iets met die oorlog
 te maken heeft, ben je pleite. Ren je
 weg.

Michiel grinnikt een beetje.

OOM BEN (cont'd)
 Wat zit je te grinniken...?

.....
 Nee, ik ben serieus. Als ik ooit hoor
 dat je er iets mee te maken hebt,
 trek ik je kop er af.

Michiel stopt met lachen.

Michiel haalt zijn hand onder het kussen vandaan. De brief blijft verborgen. Hij gaat er niks over zeggen...

EXT. STRAAT BIJ SMIDSE - DAG

Een trekker krijgt eieren van een vrouw. Michiel komt aanfietsen. Bij de smidse kwakt hij zijn fiets tegen de gevel en haast zich de werkplaats in.

INT. SMIDSE - DAG

Bertus van Gelder (28) houdt een staaf ijzer in het vuur. Hij kijkt even op als hij Michiel ziet.

MICHIEL
 Hé Bertus.

Michiel loopt op hem toe, heeft zijn hand al in zijn jas, laat zijn stem tot een geheimzinnig gefluister dalen, een en al verzetsman.

MICHIEL (cont'd)
 Dirk Knopper vroeg me -

Met een snelle beweging dompelt Bertus het gloeiend stuk metaal in een bad koud water. Het gesis overstemt Michiel. Bertus probeert Michiel te waarschuwen met zijn ogen. Kijkt richting de trap, waar Schafter vanaf komt lopen. Geschrokken ziet Michiel Schafter de werkplaats inkomen.

SCHAFTER
(vriendelijk)
Michiel -

Michiel schrikt. Jas dicht. Schafter knikt Michiels zijn fiets.

SCHAFTER (cont'd)
- Zo'n houten band rijdt toch
helemaal niet lekker? Breng 'm maar
naar m'n werkplaats, krijg je een
nieuw wiel van me.

MICHIEL
Dit rijdt prima, hoor.

Michiel improviseert:

MICHIEL (cont'd)
(tegen Bertus)
Caesar moet een nieuw hoefijzer
hebben. Rechtsvoor.

Bertus kijkt Michiel strak aan.

BERTUS
Eind van de middag heb ik tijd.

Michiel aarzelt even, kijkt op zijn beurt Bertus recht in de ogen.

MICHIEL
Kan 't echt niet eerder?

BERTUS
Eind van de middag. Schafter was
eerst.

Schafter glimlacht verontschuldigend naar Michiel.

Michiel knikt, aarzelt nog even, loopt dan weg. Bertus gaat snel weer aan het werk.

EXT - STRAAT BIJ SMITSE - DAG

Michiel pakt zijn fiets weer, wil er op stappen. Hoort dan achter zich gillen.

THEO

Michiel!

Theo komt aangefietst. Hard op zijn rem als hij naast Michiel is.

Theo

Heb je 't gehoord van Dirk?

MICHIEL

Ja. Opgepakt, toch?

THEO

Ja, en nou moet ik gaan logeren bij m'n oma. 't Is hier te gevaarlijk volgens m'n moeder.

Michiel geeft geen reactie. (Als de deur openstaat van smitse kijkt ie naar Schafter)

THEO (cont'd)

Jij hebt echt mazzel met je vader. Jullie doen ze niks.

Michiel kijkt Theo aan.

EXT. WITTE HUIS - DAG

De hoeven van Caesar galopperen door de sneeuw.

EXT. DORPSTRAAT BIJ KERK - DAG

Michiel rijdt in de Dorpsstraat.

Een schot klinkt, gevolgd door de korte stoten van een automatisch geweer. Michiel houdt geschrokken in.

Hij komt voorzichtig dichterbij en ziet door de bomen een overvalwagen op de dijk bij de smidse staan.

Niet ver van het achterhuis ziet hij Duitse soldaten tegen het lichaam van Bertus aanschoppen. Ze wenden zich af, gaan naar binnen.

Michiel kijkt intens geschokt naar de bewegingloze man. Hij laat zich van Caesar af zakken, en loopt zijn kant op. Op een flinke afstand blijft hij staan.

Hij ziet dat Bertus echt dood is.

Even nog blijft Michiel staan, maar dan realiseert hij zich dat hij hier niet gezien moet worden.

EXT. - DORP - DAG

Michiel jakkert op Caesar door het besneeuwde dorp.

EXT. POLDER - DAG

Hij galoppeert door het weiland. Hij trekt woest aan de teugels en laat hem stoppen midden in het weiland. Michiel hijgt en verbijt zijn tranen...

INT. STAL WITTE HUIS - DAG

Michiel zet Caesar weer op zijn plek. Hij doet de schuif van de staldeur dicht om alleen te zijn met het paard. Zoekt troost bij het beest. Gaat op de grond in het stro zitten tegen de muur. Denkt na.

Dan haalt hij peinzend de brief onder zijn trui vandaan. Zit er een tijdje stil mee.

En ritst hem dan in één keer snel open.

Er zit een slordig blaadje in, met een getekende plattegrond.

Is dit alles? Michiel kijkt in de enveloppe - die is leeg.

Bestudeert de plattegrond.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst door het bos. Hij kijkt terwijl naar de plattegrond.

EXT. Y-SPLITSING IN BOS (HERKENNINGSPLEK) - DAG

Michiel komt aan bij een Y-splitsing in het bos. Op het kruispunt van de Y zien we iets (komt nog) wat we herkennen van de tekening van Dirk.

Michiel stapt af. Zet zijn fiets neer en begint te lopen.

EXT. BOS - DAG

Michiel loopt door de bossen en loopt naar een stapel hout dat ook op de tekening staat. Vanaf daar staat een x aantal passen een bepaalde richting op.

Michiel loopt een richting in; zijn passen tellend, zonder geluid te maken.

EXT. BOS BIJ SCHUILPLAATS - DAG

Michiel loopt tellend tot op het punt waar hij volgens het aantal stappen zijn moet. Hij kijkt om zich heen, maar ziet niks. Hij draait zich om. Denkt.

STEM (O.S.)

Don't move!

Michiel schrikt, staat verstijft stil.

STEM (O.S.) (cont'd)

Who are you?

MICHIEL

...

Goed volk... eh... friend!

Geen reactie. In een gat in de grond staat Jack (de Engelsman uit scene 3). Hij richt een revolver op Michiel.

JACK

Put up your hands.

Michiel gehoorzaamd en houdt zijn adem in.

Jack gebaart driftig met zijn pistool. Michiel opent zijn jas, laat zien dat hij niks bij zich heeft.

JACK (cont'd)

What are you doing here?

MICHIEL

I... I am een friend van Dirk. He sent me.

Jack kijkt nerveus naar Michiel. Luistert of het stil blijft in het bos.

JACK

Where is Dirk then?

MICHIEL
Dirk is gearresteerd.

JACK
He's arrested?

Ja knikt Michiel.

JACK (cont'd)
Fuck!

Jack denkt na.

JACK (cont'd)
Turn around. Slowly.

Michiel draait zich om. Ziet Jack in het gat in de grond. Jack ziet Michiel. Wat hij vermoedde blijkt waar. Michiel is een kind. Jack laat zijn revolver zakken.

JACK (cont'd)
Damn Dirk (of: Fucking Dirk)....

Michiel aarzelt heel kort, en klimt dan naar binnen...

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel komt de schuilplaats binnen, moet aan het donker wennen. Het is niet veel warmer dan buiten in het hol, waar slechts een beetje licht door het geknutselde dak valt. Michiel ziet Jack liggen op een geïmproviseerd bed. Naast het bed liggen wat wortels, een mok en een veldvles.

Michiel ziet dat één pijp van Jacks uniformbroek is opengeknipt, om zijn been zit verband. Jacks gezicht is bleek en ingevallen, hij heeft een slordige baard.

Michiel voelt zich niet erg welkom.

MICHIEL
I help you.

Jack lacht cynisch.

JACK
Surely. Thank you very much, Berts.

MICHIEL
...Berts?
I'm not Bertus.

Beat.

JACK
...You're not?

Nee, knikt Michiel.

MICHIEL
I'm Michiel.

JACK
Michiel...?

Michiel knikt.

JACK (cont'd)
OK, Michiel, listen. Do you know
English?

Michiel maakt een voorzichtig bevestigend gebaar.

JACK (cont'd)
There's this man called Berts. It's
really important that you'll get him
to me. He can help me!

MICHIEL
Bertus is dead.

Jack kijkt Michiel zwijgend aan, vol ongeloof.

MICHIEL (cont'd)
...De Duitsers shoot him - .

Jack zakt de moed in de schoenen.

MICHIEL (cont'd)
...I can help you.

JACK
(ongelovig)
Surely...

Michiel incasseert de opmerking, maar besluit hem te negeren. en Gaat naast Jack zitten.

Stilte.

Michiels pilotenhorloge glijdt naar zijn pols. Jack ziet het - hij herkent het.

JACK (cont'd)
Where did you get that?

Knikt naar het horloge.

MICHIEL
I found it. Futher. (wijzend) Waar
die plane...

JACK
So, we crashed at half past twelve.

Michiel snapt pas wat Jack bedoelt, als Jack naar het
horloge wijst. Dat staat stil om even over half een.

JACK (cont'd)
...He didn't jump.

Michiel kijkt naar het horloge, realiseert zich nu pas dat
het van een dode is.

Hij doet het af en geeft het aan Jack, die het ding bijna
fijn knijpt.

Stilte.

Jack steekt een sigaret op. Denkt na. Strijkt over zijn
been. En zegt uiteindelijk met tegenzin:

JACK (cont'd)
...Would you know how far it is to
Zwolle?

MICHIEL
...It is over the rivier. Five en
thirty kilometers.

Oversteken is danger. Duisters.

Jack knikt.

MICHIEL (cont'd)
...I can help you.

Jack kijkt hem aan.

JACK
I don't trust anybody. You keep your
mouth shut! If the Germans find me,
they'll kill you.

Jack kijkt hem dwingend aan. Michiel knikt.

JACK (cont'd)
If you talk - I'll break your legs!

Michiel knikt - dit is aangekomen.

JACK (cont'd)
 Any chance of getting me some food?
 (wijst naar de wortels). Not much
 left you see.

MICHIEL
 I think so.

Jack knikt goedkeurend. Michiel staat op om de schuilplaats uit gaan.

MICHIEL (cont'd)
 Wen I kom back. I fluit this.

Hij fluit een melodietje. Jack knikt. Michiel beweegt zich naar de uitgang.

JACK
 Michiel?

Michiel kijkt om.

JACK (cont'd)
 I am Jack.

De twee mannen kijken elkaar aan. Voorzichtig glimlachen ze.

EXT. BOS BIJ SCHUILPLAATS - DAG

Michiel komt de schuilplaats uit. Als hij staat kan hij een trotse glimlach niet onderdrukken.

EXT. BOSPAD - DAG

Michiel fietst naar huis. In gedachten.

Hij wordt zich bewust van het brommergeluid dat zijn fiets maakt. Remt hard en trekt het kartonnetje tussen de spaken uit. Op de stille fiets rijdt hij verder.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - EIND VAN DE DAG

Michiel staat even stil, realiseert zich wat er allemaal is gebeurd vandaag en dat hij thuis moet doen alsof er niks aan de hand is.

Haalt diep adem, gaat de keuken binnen -

INT. KEUKEN - EIND VAN DE DAG

- en valt midden in een fel gesprek van oom Ben met Johan, die de kachel opstookt.

De mannen hebben geen oog voor Michiel, die zijn jas, muts en wanten uittrekt en zich voelt of hij van een andere planeet komt.

van BEUSEKOM

... en op klaarlichte dag. Bertus rende weg. Stom van 'm.

OOM BEN

(fel)

Dus als je weg rent mogen ze schieten?

Johan kijkt Ben vermoeid aan, onzinnige vraag.

Michiel maakt er gebruik van dat de mannen hem nauwelijks opmerken, en zoekt stiekem in de keukenkastjes naar spullen voor Jack. Hij pakt een homp brood en een verschrompelde appel mee.

OOM BEN (cont'd)

...

Wat gaan we nu doen?

Michiel schrikt betrappt, denkt dat Ben het tegen hem heeft.

OOM BEN (cont'd)

Dit laten we toch niet zomaar gebeuren?

Wie moet ik hebben?

...Waar zit hier het verzet?

Johan kijkt weg.

VAN BEUSEKOM

Begin nou niet opnieuw. Ik kan je niet helpen.

OOM BEN

... Jij WIL me niet helpen.

-

Jij praat liever met die moffen, dan met mij.

VAN BEUSEKOM

(woedend)

Ik wil dat iedereen het eind van deze rotoorlog haalt!

(MORE)

VAN BEUSEKOM (cont'd)

En als JIJ denkt dat je weet hoe dat moet - doe wat je niet laten kunt. Maar niet in MIJN dorp.

OOM BEN

Je hebt niks te zeggen in JOUW dorp! Dat is vandaag wel weer bewezen!

Oom Ben loopt woedend de keuken uit, naar buiten. Deur met een klap achter hem dicht.

Johan zucht vermoeid, ziet eigenlijk nu pas Michiel staan. Wil zich verantwoorden, legt een hand op de schouder van zijn zoon.

VAN BEUSEKOM

Michiel -

Michiel wurmt zich onder zijn vaders hand uit, en gaat naar buiten.

EXT. ERF - EIND VAN DE DAG

Oom Ben opent zijn gulp en begint in de sneeuw te plassen. Hij is in gedachten verzonken.

We zien de sneeuw geel worden door de straal urine. Dan volgt er een tweede straal, naast die van Michiel. Oom Ben kijkt op en ziet Michiel naast hem staan. Oom Ben glimlacht; Michiel glimlacht terug.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - NACHT

De ramen van het huis worden één voor één verduisterd, tot het pand helemaal donker is.

INT. WERKKAMER - NACHT

Johan werkt aan zijn bureaux. Michiel komt binnen.

MICHIEL

Waar is oom Ben?

JOHAN

Dat weet niemand.

Michiel kijkt bedenkelijk.

INT. MICHIELS SLAAPKAMER - NACHT

Michiel ligt in bed en wordt wakker als Ben binnenkomt.
Slaperig groet hij hem.

MICHIEL
Waar kom jij vandaan?

Oom Ben antwoordt niet. Hij gaat aan het bureau zitten en legt er demonstratief een klein plat Duits blikje op.

MICHIEL (cont'd)
Wat is dat?

Ben lacht geheimzinnig.

Nieuwsgierig staat Michiel op, hij loopt naar het bureau.
Oom Ben draait het sleuteltje zodat het blikje open gaat.
Zet het weer neer.

Michiel kijkt naar het blikje. Ziet de vettige visjes.

MICHIEL (cont'd)
Hoe kom je daar aan?

Geen antwoord.

Michiel kijkt zijn oom vragend aan.

OOM BEN
Regel 1. Altijd je kop houden.

Michiel kijkt naar het blikje.

OOM BEN (cont'd)
Geen honger?

MICHIEL
Misschien is het vergiftigd.

Oom Ben kijkt Michiel aan en pakt dan een visje uit het blikje. Michiel ziet hoe oom Ben het in zijn mond stopt en smakelijk begint op te eten. Michiel tast ook toe. Hij stopt een visje in zijn mond en begint te kauwen.

Dan begint Oom Ben te hoesten. Michiel kijkt hem verschrikt aan en ziet hoe Oom Ben ineens krimpt en op de grond valt. Hij knielt bij hem en draait Oom Bens gezicht naar boven. Oom Ben begint te lachen. Michiel lacht mee. Geeft Oom Ben een stomp.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

We horen Michiel fluiten. Dan komt hij binnen. Jack kreunt een pijnlijke groet.

MICHIEL

You okay?

JACK

My leg is rather killing me.

Michiel kijkt naar de klagende soldaat. Hij haalt de appel uit zijn zak. Hij houdt hem even op om hem te laten zien en gooit hem dan naar Jack.

JACK (cont'd)

Thank you.

Jack neemt een hap. Houdt de appel op naar Michiel, die zijn hoofd schudt.

Cut TO:

Michiel en Jack spelen poker met allebei een peuk in hun mondhoek. Michiel geniet duidelijk. Jack probeert niet al te veel te laten merken dat hij pijn heeft.

MICHIEL

What you want in Zwolle?

Jack kijkt naar Michiel. Checkt hem uit. Gooit een kaart.

JACK

I've got a contact there. He could help me get back to England.

MICHIEL

Maybe I can help you.

Jack stopt met kauwen.

JACK

If you talk to anybody...

MICHIEL

...you breek mijn legs, ja ja.

(beat)

I know how you can cross the river.

Jack luistert.

MICHIEL (cont'd)

De Duitsers at the pont drink tea every day for half an hour. In the witte house.

JACK

So? -

MICHIEL

We have een half hour to go over the river, with the pont.

Jack kijkt de jongen aan. Valt hij te vertrouwen?

Michiel herschikt zijn kaarten. Allemaal naakte meisjes in zijn handen.

EXT. BEVROREN VAART - DAG

Shot van onder water. Recht omhoog. We zien iemand over het ijs fietsen.

Michiel fietst over de bevroren vaart.

EXT. VEERPONT - DAG

De veerpont meert aan als Michiel al staat te wachten. Michiel kijkt naar het witte huis en ziet de Duitsers weer in de verte aan komen marcheren. Michiel helpt de veerman.

MICHIEL

Koud he...

De veerman kijkt nauwelijks op. Geen toeschietelijke man.

MICHIEL (cont'd)

... Een vriend van me moet naar de overkant.

VEERMAN

Ik vaar de hele dag.

MICHIEL

Morgen om drie uur.

Nu begrijpt de veerman de bedoeling. Hij kijkt Michiel aan. Checkt hem uit.

VEERMAN

Wat heb je voor me?

MICHIEL

...?

VEERMAN

Als het maar eetbaar is.

Michiel knikt.

VEERMAN (cont'd)

Tot morgen.

De man kijkt hem vragend aan. Ja, knikt Michiel. Begrepen.

EXT. ACHTERTUIN - DAG

Michiel zet zijn fiets tegen het huis. Als hij omkijkt, ziet hij zijn vader met Schafter praten. Schafter hangt over de schutting en biedt hem zichtbaar iets aan. Een konijn. Hij heeft er nog een om zijn schouder hangen. Zijn vader wil het dode beest eerst niet aannemen, maar zwicht uiteindelijk. Michiel kijkt afkeurend.

INT. KEUKEN - DAG

Als Michiel binnenkomt, zit er een magere en haveloos geklede vrouw met een dochter van Michiels leeftijd in de keuken gretig te eten. Michiel kijkt naar het verlegen meisje. Lia dekt de tafel, kijkt op als ze Michiel ziet.

LIA

(tegen de bezoekers)

Dit is Michiel, onze jongste.
Michiel, dit zijn tante Cora en
Janneke uit Amsterdam.

Michiel knikt, zonder zijn blik van het meisje af te houden.

LIA (cont'd)

Hak jij even wat aanmaakhoutjes?
...Michiel?!

Michiel schrikt op.

MICHIEL

Waarom hoeft Erica dat nooit? En ik
altijd?

ERICA

(pinnig)

Doe jij ook eens wat!

Michiel geeft haar een duw.

MICHIEL
 (zacht)
 Fuck!

Erica kijkt hem aan - waar haalt-ie die tekst vandaan?
 Michiel glimlacht stoer en gaat de keuken uit.

EXT. ERF/TUIN - DAG

Michiel loopt naar de schuur. Als hij naar binnen wil gaan valt zijn ogen op Schafter, die amicaal staat te praten met Auer, de Hauptmann, die in een Duitse wagen zit.

INT. SCHUUR - DAG

Michiel komt binnen. Johan is bezig het konijn te villen.

JOHAN
 Hou 'ns vast.

Michiel loopt naar zijn vader.

JOHAN (cont'd)
 Bij de poten.

Michiel kijkt wat onwennig naar het konijn; weet niet precies wat te doen. Zijn vader merkt het, pakt zijn handen beet en legt ze op de achterpoten van het konijn. Michiel houdt ze vast.

JOHAN (cont'd)
 Heb ik van m'n vader geleerd. Let op.

Michiel ziet hoe Johan het vel van het konijn af trekt.
 Michiel kijkt weg.

JOHAN (cont'd)
 Een paar dagen afsterven en we hebben een feestmaal.

MICHIEL
 Met dank aan de NSB.

Johan hangt het konijn op.

JOHAN
 Vlees is vlees. Maar als je liever soep hebt - ?

Michiel antwoordt niet.

INT. ZOLDER - NACHT

Michiel propt het stuk oud brood, een kaart, een oude trui en broek in een grote plunjezak, die hij onder het bed verstopt. Geluid (voorlezen uit de bijbel) van beneden klinkt door naar boven.

Michiel kijkt door een kier in de vloer naar beneden. Ziet en hoort tante Cora die voorleest uit de bijbel. Hij blijft kijken - tot zijn oog valt op het meisje dat zich decent uitkleedt. Gebiologeerd staart hij naar haar...

Het zolderluik gaat open en Michiel ziet Oom Ben omhoog komen. Snel duwt hij met zijn voet een doos op het gat.

OOM BEN

(grappend)

Mooi is dat. Mogen we meteen onze kamer afstaan.

MICHIEL

Ik heb die hele Tante Cora nog nooit gezien.

INT. ZOLDER - NACHT

Michiel kijkt naar Ben, die ligt te slapen. Heel zachtjes slaat hij de dekens van zich af en kruipt zijn bed uit.

INT. SCHUUR - NACHT

Michiel komt de schuur binnen en schijnt met zijn knijpkat op het gevilde konijn dat hangt af te sterven. Hij trekt het konijn van de haak.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - DAG

Ochtend. Erica haalt de verduistering weg voor de ramen.

Int/ext - HAL/voor het huis - dag

Michiel komt het trappengat af met de plunjezak. Verbaasd ziet dat zijn moeder woedend de straat op rent.

Michiel gaat achter haar aan naar buiten. Op de stoep staat ze stil. Ze ziet de oude wagen waar Tante Cora en Janneke op zitten net de hoek omgaan.

LIA

...Daar gaat ons konijn.

Vol schuldgevoel slaat Michiel een arm om zijn moeder.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst met twee fietsen en de plunjezak door het bos.

EXT. BOS - DAG

Diep in het bos geeft Michiel de ene fiets een zetje zodat hij in de struiken rijdt, en stapt van de andere fiets. Verstopt de fietsen in het struikgewas en gaat te voet verder. Plunjezak mee.

EXT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel geeft een fluitsignaal. Geen reactie.

MICHIEL

Jack...?
(harder) Jack!

Niks.

Michiel kijkt teleurgesteld om zich heen of hij sporen van Jack vindt. Kijkt naar de opening van de schuilplaats. Laat zich naar binnen glijden.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel knippert met zijn ogen, hij probeert in het donker te zien. Het duurt even voor hij een beetje gewend is. Hij raapt een pakje sigaretten van de grond - leeg.

Verder ziet hij weinig. Hij wil weer terug naar buiten gaan, als hij zacht gekreun hoort. Luistert gespannen.

MICHIEL

Jack?

Weer een kreun.

Pas nu ziet hij Jack liggen in een donkere hoek op zijn stromatras. De piloot kreunt van pijn. Michiel legt de plunjezak weg en zoekt als een gek in het donker naar de lucifers. Hij steekt een kaars aan. En ziet dat Jack rilt van de koorts.

Michiel pakt een fles water, maakt een doek nat en bet Jacks gezicht.

MICHIEL (cont'd)
Jack... Jack!

Jack wordt wakker.

JACK
Damn it, there you are.
I feel like shit.

Jack grijpt naar zijn been.

JACK (cont'd)
Could you please cut off my leg?

Pijn!

Michiel haalt voorzichtig het oude verband van Jacks been. Jack schreeuwt geluidloos van pijn. Het been ziet er gruwelijk uit, bijna zwart. Michiel moet wegstaren om niet te kotsen.

MICHIEL
You need help.

JACK
No!

Jack pakt Michiel bij zijn arm, kijkt hem dwingend aan.

JACK (cont'd)
I'll break your legs, remember?

Michiel schudt resoluut zijn hoofd.

MICHIEL
My sister, she's a sister, eh...

JACK
A nurse?

MICHIEL
Yes. I bring my sister...

JACK
Are you sure she's ok?

MICHIEL
She's my sister!

MICHIEL (cont'd)
You no talk. No English or I break
your legs!

Jack grijnst door de pijn heen.

EXT. VERENIGINGSLOKAAL - DAG

Michiel gooit zijn fiets tegen de gevel van het verenigingsgebouw, en haast zich naar binnen.

INT. VERENIGINGSLOKAAL - DAG

Het verenigingslokaal is ingericht als noodhospitaal en slaappleaats voor de constante stroom stedelingen op zoek naar eten.

Als Michiel binnenkomt ziet hij zijn moeder. Ze schenkt soep, heeft een stapeltje lepels onder haar kin geklemd.

LIA

Michiel!?

Michiel negeert haar en rent naar Erica, die achterin de zaal een zieke verpleegt.

MICHIEL

(fluistert)

Je moet onmiddellijk komen.

ERICA

(ongerust)

Is er iets met papa?

MICHIEL

Kom nou maar mee.

Lia kijkt haar zoon en dochter verbaasd na. Niet lang, de volgende soepklanten hebben haar nodig.

EXT. POLDER - DAG

Michiel fietst voor Erica uit.

MICHIEL

Rij nou door!

Erica houdt plotseling in, staat stil.

ERICA

Eerst zeggen waar we naar toe gaan!

MICHIEL

Naar een zieke.

ERICA

Wie?

Michiel stapt geërgerd af, vlak bij de rand van het bos.

ERICA (cont'd)
Ik heb geen tijd voor jouw domme
spelletjes.

Geen reactie.

ERICA (cont'd)
Michiel?

Michiel kijkt haar aan - serieus.

MICHIEL
Hoe minder je weet, hoe beter.

Michiel wil weer verder fietsen - en ziet dan dat Schafter,
met twee gestroopte konijnen over zijn schouder, aan de
bosrand staat en zijn laatste zin heeft gehoord...

SCHAFTER
Jullie zijn ver van huis...

Michiel weet niks te zeggen.

ERICA
Ons hout is op.

Ze stapt gauw op haar fiets en rijdt weg.

Michiel gaat snel achter haar aan.

EXT. BOS / SCHUILPLAATS - DAG

Michiel leidt Erica geblinddoekt met zijn sjaal langs het
geheime paadje. Erica trekt haar hand terug als Michiel hem
wil vasthouden. Ze botst tegen een tak en rukt de blinddoek
af.

ERICA
Au auuuu! Ik ga terug. Vraag maar
iemand anders.

Pas dan kijkt ze goed om zich heen. Ziet de ingang van de
schuilplaats. Kijkt vragend naar Michiel. Michiel knikt. En
gaat naar beneden. Erica volgt hem zwijgend. Ze begrijpt dat
dit geen grap is.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel en Erica komen de schuilplaats binnen. Het duurt
even voor Erica's ogen aan het donker gewend zijn.

Ze hoort Jack kreunen en gaat bij hem zitten. Jack ligt hevig zwetend op zijn strozak. Erica ziet de etterende wond aan zijn been.

ERICA
Is hier water?

Michiel pakt een veldfles.

ERICA (cont'd)
Een kom.

Michiel haast zich om aan het verzoek te voldoen.

ERICA (cont'd)
Je moet even op je tanden bijten ben ik bang.

Erica pakt het verband en wil het los maken. Jack vloekt van pijn.

JACK
Gosh! Fuck! Fuck!

Duidelijk een Engels accent. Erica stopt even, voor ze verder gaat.

ERICA
I'm here to help you.

Michiel mimet 'fuck!'. Hij kan er niet over uit dat Jack zich zo laat kennen.

Erica buigt zich over Jacks been.

ERICA (cont'd)
I'll try not to hurt you.

Erica gaat voorzichtig te werk. Houdt in de gaten of Jack het aankan.

JACK
I'm Jack, by the way.

Erica en Jack glimlachen naar elkaar. Michiel kijkt wat verontrust naar de twee.

ERICA
(tegen Michiel)
Pak iets waar-ie op kan bijten.

Michiel pakt een tak en stopt het in Jacks mond.

Het oude verband komt van Jacks been en een lelijke wond komt tevoorschijn. Jack probeert zo min mogelijk geluid te maken bij het gillen.

EXT. SCHUILPLAATS - DAG

We horen zacht het gegil van Jack.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Jacks been is opnieuw verbonden.

Erica voelt Jacks hoofd langer dan nodig is.

ERICA

I think the fever will stop soon.

Michiel kijkt met gemengde gevoelens toe. Jack heeft meer aandacht voor Erica dan voor hem.

MICHIEL

(tegen Erica)

Kom op, we gaan.

Erica haalt haar hand van Jacks hoofd. Ze pakt haar spullen bij elkaar.

ERICA

(tegen Jack, over
zijn been)

It needs rest. That's important.

Ze wisselen nog een blik -

JACK

Hey there - thanks a lot.

MICHIEL

Ja, kom op. Ga nou maar.

- en dan klimt Erica naar buiten. Jack kijkt haar na. Michiel wil ook gaan.

JACK

Michiel?

Michiel kijkt om. Jack heeft een klein pakje vast.

JACK (cont'd)

Could I ask you something?

Niks liever!

JACK (cont'd)
It's really important.

Michiel kijkt er vragend naar.

JACK (cont'd)
This has to get to England. Dou you
know anybody who can get it there?

Michiel denkt na.

JACK (cont'd)
It's safe. There's nothing in it that
can give me away. Are you positive
that you can do this?

MICHIEL
(groot)
Yes. Tuurlijk.

Hij neemt het pakje aan.

EXT. Y-SPLITSING - DAG

Erica staat al klaar met haar fiets als Michiel er aan komt.

ERICA
Weet papa hiervan?

MICHIEL
Nee natuurlijk niet!

Erica kijkt Michiel serieus aan.

ERICA
... Hij moet 't weten.

MICHIEL
Sodemieter op!

ERICA
Als ze 'm vinden -

MICHIEL
Als jij je kop houdt, vinden ze 'm
niet.

ERICA
Michiel, papa -

MICHIEL

(fel)

- Ik zorg voor Jack, en JIJ houdt je kop.

Erica kijkt Michiel aan, die snapt dat dit geen goed argument is.

MICHIEL (cont'd)

Papa wil niet dat we de moffen kwaad maken.

Erica kijkt Michiel lang aan. Misschien heeft hij gelijk.

INT. BADKAMER - NACHT

Michiel komt binnenlopen met een fluitketel. Oom Ben zit in een zinken bad.

MICHIEL

Nog wat warm water?

Ben knikt, glimlacht.

Michiel giet het warme water in het bad. Gaat dan op een stoel zitten. Oom Ben kijkt hem aan. Ziet dat er iets is.

OOM BEN

Nou, kom op. Wat wil je van me?

Michiel kijkt Oom Ben aan, loopt naar hem toe en legt het pakketje dat hij van Jack kreeg op het krukje naast het bad.

Oom Ben bekijkt het pakketje, pakt het en ziet het Engelse adres er op.

OOM BEN (cont'd)

Waar ben jij mee bezig?

MICHIEL

Kan ik niet zeggen.

Oom Ben bekijkt het pakje nogmaals. Beseft dat Michiel met iets serieus bezig is.

OOM BEN

Wat had ik nou gezegd?

MICHIEL

Niet dus?

OOM BEN

Dat zeg ik niet.

Michiel staat op en wil het pakje pakken. Oom Ben pakt Michiels hand als het op het pakje ligt.

OOM BEN (cont'd)
Laat maar hier.

Michiel knikt.

EXT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel komt met zijn fiets door de bosjes geslopen bij de schuilplaats. Tot zijn grote verbazing komt Erica net naar buiten, een beetje verkreukeld en dromerig.

MICHIEL
Wat moet JIJ hier?!

ERICA
Jack is mijn -
patiënt.

Ze wil weglopen. Michiel houdt haar tegen, draait haar arm om. Erica kermt zacht.

MICHIEL
Jack is van mij! IK zorg voor hem.

Erica rukt zich los.

ERICA
O ja?! Wil je dat-ie dood gaat?

Michiel schrikt.

MICHIEL
...Hoe is 't met hem?

ERICA
De koorts is gezakt.
-
Wat gaan jullie doen?

MICHIEL
Gaat je niks aan.

ERICA
Als ik kan helpen -

MICHIEL
Ja - snel oprotten, dat helpt.

Erica kijkt Michiel na, die in het hol verdwijnt. Dan gaat ze weg.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel springt het hol in.

MICHIEL
Kom op, let's go!

Jack fatsoeneert snel zijn kleren - voelt zich betrappt, hoewel Michiel niks in de gaten heeft.

JACK
In Dutch, what do you say when you really like someone?

MICHIEL
(ad rem)
Klootzak.

JACK
Klootsack?

Michiel knikt. Hij pakt de spullen die mee moeten. De plunjezak, water, konijn. Jacks pistool.

Jack komt overeind, het gaat, maar het doet pijn.

JACK (cont'd)
...Your sister is a real klootsack.

MICHIEL
We moeten opschieten. De boat goes om three o'clock.
Hurry up!

Michiel pakt Jacks hand vast en helpt hem voorzichtig opstaan. Jack heeft veel pijn aan zijn been.

EXT. SCHUILPLAATS/BOS - DAG

Michiel komt als eerste de schuilplaats uit. Michiel kijkt en luistert of het veilig is. Dan komt ook Jack, moeizaam, naar buiten. Zijn ogen zijn het daglicht ontwend. Hij ademt diep de frisse lucht in.

EXT. BOS - DAG

Michiel gaat voorop, sluipt tussen de bosjes. Jack is op zijn hoede, legt zijn hand op zijn revolver. Michiel is gespannen, maar hij geniet ook. Dit is het echte werk.

EXT. FIETSPAD BOS - DAG

Michiel fietst naast Jack, met de plunjezak over zijn stang. Hij duwt Jack, die maar met één been kan trappen. Michiel is nerveus, dit gaat te langzaam.

Ze rijden een bocht om, en staan dan plots oog in oog met een bloeddorstige hond. Het beest begint gevaarlijk te grommen.

In de verte lopen drie Duitsers, ook met een hond, zoekend door het bos.

Michiel schrikt zich rot, gooit zijn fiets op de grond. Gebaart Jack naar achteren te gaan. Houdt de Duitsers in de gaten.

De hond rent op Michiel af, gromt nog luider. Michiel kijkt weer naar de Duitsers, die dichterbij komen.

MICHIEL
(sist tegen de hond)
Hou je bek!

De hond staat klaar om te springen.

En dan ineens, snel, een plof. De hond springt op het gevilde konijn, dat Michiel razendsnel uit zijn tas gooit.

Michiel wisselt een korte blik met Jack, die snel op zijn fiets stapt en paniekerig wegrijdt. Michiel springt op zijn eigen fiets.

EXT. BOS - DAG

Als ze bijna het bos uit zijn, zien ze Duitse soldaten op motoren aankomen.

MICHIEL
(zacht)
Godver!

Hij draait een bospad in, waar hij Jack moet loslaten.

MICHIEL (cont'd)
Jack! Hurry! Come on!

Michiel trapt zo hard als hij kan, maar Jack blijft achter.

Michiel kijkt achterom, ziet dat Jack niet meer kan. De Engelsman kruipt van het pad af, het bos in.

EXT. WEG LANGS BOS/ONVERHARD BOSPAD - DAG

De Duitsers (van de motoren) verspreiden zich over het verharde pad langs het bos. Twee overvalwagens stoppen op strategische plaatsen. Over de hele linie staan soldaten op wacht. Er worden bevelen geschreeuwd.

EXT. BOS/GREPPSEL - DAG

Michiel verstoopt de fiets van Jack in een kuil, gecamoufleerd door takken en bladeren.

Jack ligt doodstil in de greppel onder een takkenhoop met de plunjezak over zijn hoofd, als bescherming. Michiel legt nog wat laatste bladeren en takken op hem.

JACK (O.S.)

(zacht)

Michiel?!

Go away! Don't stay with me.

MICHIEL

(zacht)

But -

JACK (O.S.)

(zacht)

They mustn't find us together...

Michiel begrijpt dat Jack gelijk heeft. Toch kost het hem moeite om de piloot alleen te laten.

Hij hoort soldaten hun kant opkomen. Pakt zijn fiets. Kijkt nog even om naar de plaats waar Jack ligt, en rijdt dan weg - zo hard als hij kan.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst als een bezetene door het bos, over kleine paadjes en langs kronkelweggetjes. Hij is zeer op zijn hoede.

EXT. BOS/WEG DOOR BOS - DAG

Verscholen in de bosjes wacht Michiel af tot een groep Duitse soldaten is gepasseerd. De mannen zoeken iets, zoveel is duidelijk.

Zodra ze uit het zicht zijn, komt Michiel overeind en steekt met zijn fiets over.

EXT. RAND VAN HET BOS - DAG

Crost verder - tot hij bij de rand van het bos komt, waar het neergestorte vliegtuig ligt.

Michiel hoort een fluit. Duitsers die ergens naartoe rennen. Er wordt geroepen: Hier! Wo?! Hier ist er!

Michiel remt. Luistert naar de opgewonden Duitsers. Die, dat is zijn vaste overtuiging, Jack hebben gevonden...

Wagens rijden dwars tussen de bomen door het bos uit. Michiel ziet de Duitsers vertrekken.

En dan is het vrij plotseling stil.

EXT. BOS/GREPPPEL - SCHEMERING

Michiel zoekt naar de plaats waar hij Jack heeft achtergelaten. Het wordt al donker, hij kan de greppel niet terugvinden.

Kijkt rond - rent naar de greppel met de bladeren. Alles ziet er nog intact uit. Michiel krijgt hoop:

MICHIEL

(zacht)

Jack! Jack -!

Michiel slaat de bladeren weg, zoekt als een bezetene.

Maar geen Jack.

EXT. STRAAT DORP - AVOND

Keihard fietst Michiel naar huis. Hij is kapot, heeft tranen in zijn ogen.

Ext/int - erf/keuken - avond

Michiel rijdt het erf op. Vlak voor het keukenraam staat hij boven op zijn rem. Kijkt naar binnen. Oom Ben leest, zijn moeder snijdt een kool aan stukken, Erica stookt het fornuis op. Er lijkt niks veranderd... De luiken gaan dicht.

Michiel heeft het moeilijk, in zijn wereld is alles anders.

INT. HUIS VAN BEUSEKOM / KEUKEN / GANG - NACHT

Michiel komt binnen. Oom Ben kijkt op van zijn boek, ziet dat er iets met Michiel is. Lia merkt het niet.

LIA
 Michiel! Blij dat je binnen bent!

OOM BEN
 (onderzoekend)
 Alles goed?

Ja, knikt Michiel snel. Ben leest verder, maar hij houdt Michiel in de gaten.

Erica komt bij Michiel staan.

ERICA
 (zacht)
 Hoe is het met - ?

Ze spreekt Jacks naam niet uit. Michiel kijkt haar streng aan.

MICHIEL
 (zacht)
 Hoe komt het hele bos vol moffen?

Erica schrikt.

ERICA
 Is Jack safe?

LIA
 Michiel dek jij de tafel?

MICHIEL
 Erica is aan de beurt.

LIA
 Ik vraag het aan jou.

ERICA
 (zacht, tegen Michiel)
 ...Waar is Jack?

Michiel geeft geen antwoord. Hij draait zich af, en ziet dat oom Ben zijn onderonsje met Erica heeft gezien. Oom Ben kijkt bezorgd. Michiel kijkt weg en pakt een stapel borden. Begint de tafel te dekken.

Erica blijft in zijn buurt.

ERICA (cont'd)
 (zacht maar zeer
 dwingend)
 Michiel!?

Michiel geeft geen sjoege. Ontwijkt haar blik.

Johan komt thuis, in zichzelf gekeerd. Houdt zijn jas aan en gaat bij het fornuis zitten. Lia geeft hem een kus.

ERICA (cont'd)
 (met een blik op
 Michiel)
 Pap, wat is er...?
 Wat is er aan de hand?

Johan schudt nee. Wil er niet over praten. Erica gooit de klep van het fornuis woedend dicht.

ERICA (cont'd)
 ... Waarom wil NIEMAND hier ooit iets
 zeggen!?

Ze staat op en botst tegen Michiel op, die het bestek op de grond laat vallen. Driftig geeft hij haar een duw.

LIA
 (sussend)
 We gaan aan tafel.

Erica helpt Michiel met het oprapen van het bestek.

ERICA
 (zacht)
 Waar-is-Jack?

Michiel kijkt Erica eindelijk aan.

MICHIEL
 (zacht, terughoudend)
 ...Ik ben hem kwijt.

De telefoon gaat.

Michiel wil weg om op te nemen, maar zijn vader wijst hem terug.

VAN BEUSEKOM
 Is voor mij.

INT. GANG - DAG

Johan neemt op.

VAN BEUSEKOM
 Van Beusekom.

Voert een kort gesprek, met nee en ja.

Michiel en Erica komen uit de deur van de keuken en gaan staan luisteren.

VAN BEUSEKOM (cont'd)
 (in de hoorn)
 Bel me als je meer weet.

Johan hangt op. Somber.

VAN BEUSEKOM (cont'd)
 Dat was Coenen.

Ze hebben een dode soldaat gevonden.

MICHIEL
 Waar?

VAN BEUSEKOM
 Dagdalerbos.

ERICA
 ...Een Duitser?

Johan knikt kort.

Grote opluchting bij Erica. Ze kijkt naar Michiel, die wegstijgt.

VAN BEUSEKOM
 Hij lag er al een tijdje.
 Neergeschoten.
 (beat)
 En nu zoeken ze de dader.

EXT. HUIS VAN BENNEKOM - NACHT

Exterieur huis van Beusekom.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - NACHT

Oom Ben en Michiel liggen in bed.

OOM BEN
 ... Michiel?

Michiel draait zich om.

OOM BEN (cont'd)
 ... Die Duitse soldaat -
 wat weet je daarvan?

Michiel kijkt Ben aan.

MICHIEL

Niks.

Ben kijkt Michiel aan, onderzoekend.

OOM BEN

Pas alsjeblieft goed op.

Stilte.

OOM BEN (cont'd)

Als er iets waarbij ik kan helpen -

MICHIEL

Er is niks.

Ben knikt. Geeft het op. Slaat de dekens weer over zich heen.

OOM BEN

...Je pakje is onderweg.

Michiel zegt niks. Hij draait zich om en gaat slapen. Oom Ben kijkt ongerust naar zijn neefje. Vreemd gedrag.

EXT. BOS - DAG

Vervalt.

EXT. BOS/SCHUILPLAATS - DAG

Michiel, in sombere gedachten verzonken, rijdt over het bospad, niet ver van de schuilplaats. Hij komt langs de afslag die hij altijd nam als hij naar Jack ging.

Bijna fietst hij er voorbij. Stopt.

Hij kijkt om zich heen of iemand hem ziet. Niemand.

Neemt de afslag.

Michiel gooit zijn fiets onder een boom, zodat hij vanaf de weg niet te zien is. Sluipt door de bosjes naar de oude schuilplaats van Jack.

Blijft op een afstandje staan en kijkt naar het hol, als om afscheid te nemen.

En kan zijn ogen bijna niet geloven: hij ziet een stuur onder een struik uitsteken. Loopt erheen, trekt. Het is de fiets van Jack...

Michiel is dolblij en snelt het hol binnen.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel komt razendsnel het hol binnen en staat oog in oog met het pistool van een angstige Jack. Aan Jacks gezicht valt af te lezen dat het weinig had gescheeld of hij had geschoten. Hij blaast bijna fluitend lucht uit zijn mond.

JACK
You didn't whistle.

Michiel kijkt Jack geschrokken aan. Beseft dat het een close call was.

CUT TO:

Michiel en Jack spelen weer poker. Dit keer een stuk minder vrolijk.

MICHIEL
We go to Zwolle als the Germans the
bush uit zijn. Tomorrow, may be over
tomorrow.

Jack krabt zijn wangen. Heeft jeuk.

JACK
Any chance of a shave? (Of: This
beard is driving me nuts.)

Jack maakt met beide handen en een kreet duidelijk dat zijn baard jeukt.

MICHIEL
They have een soldier gevonden.
Neergeschoten. Dead.

Jack kijkt hem nadenkend aan. Wil iets zeggen. Doet het niet. Gooit op.

Michiel pakt een nieuwe kaart. Hij merkt niet dat Jack ergens mee zit.

JACK
(aarzelend)
... Where did they find him?

Michiel haalt zijn schouders op. Jack zwijgt. Stopt met spelen.

MICHIEL
You are.

Michiel ziet nu pas dat Jack het moeilijk heeft. In gedachten krabt hij zijn baard.

MICHIEL (cont'd)
...What's the matter?

JACK
... Nothing.

Jack gooit kwaad op.

JACK (cont'd)
...
Dirk promised to bury the body!
Bastard!

Michiel kijkt naar Jack, snapt hij het goed?

JACK (cont'd)
(Look here...) It was him or me.

Michiel kijkt Jack vragend aan. Jack knikt.

JACK (cont'd)
Yes. I shot him.
(- I'm afraid he had
to go...)
Michiel weet niet wat te zeggen.

EXT. VAART - DAG

Michiel fietst in gedachten over het ijs van een brede sloot.

Het ijs is glad, Michiel rijdt door. Trekkers lopen langs de vaart. Hij is in gedachten verzonken, en ziet het stuk ijs niet dat op de bevroren vaart ligt. Michiel rijdt er over en raakt uit balans. De fiets slipt, Michiel probeert uit alle macht geen smakkerd op het ijs te maken.

CUT TO:

INT. ONDER WATER - DAG

Het witte ijs van onder gezien. Michiel ramt er met fiets en al door heen. Michiel laat de fiets los.

Langzaam wordt alles zwart voor Michiels ogen. Hij zweeft in het koude water, weg van het wak. Zijn fiets zakt naar de bodem.

IJselijke stilte.

Michiel ziet nauwelijks iets, alsof het mist onderwater. Boven hem is het wak. Hij ziet het silhouet van een man die liggend op het ijs naar het wak toeschuift.

Een reddende arm snijdt door het water. Michiel zwemt er naar toe.

EXT. VAART - DAG

Michiel in het wak. Hij kijkt recht in het gezicht van zijn redder - een Duitse soldaat. Hij kijkt opzij en ziet de trekkers toekijken. De Duitsers trekt Michiel het koude water uit.

EXT. MOTOR MET ZIJSPAN/VERENIGINGSLOKAAL - DAG

Michiel zit beteuterd voor op de motor bij de Duitse soldaat. Hij draagt een Duitse helm die hem te groot is. De Duitser stopt voor het Verenigingslokaaltje. (Draagt Michiel de jas van de Duitser?)

INT. VERENIGINGSLOKAAL - DAG

Onrust en angst onder de zieken en verzorgers in het gebouwtje, als een Duitser binnenkomt met naast hem Michiel, in een veel te grote soldatenjas.

Lia komt geschrokken op haar kind af, neemt hem in haar armen.

LIA

Hee, wat is er gebeurd...?

Michiel heeft geen zin het uit te leggen; trekt zich los. Hij loopt door naar zijn zus, die verderop staat.

De soldaat legt zacht aan zijn moeder uit wat er gebeurd is. Lia schrikt zichtbaar. Michiel kijkt hoe zijn moeder met hem praat.

Cut TO:

Een kledingstuk valt op de grond. Erica houdt een deken als scherm voor Michiel, terwijl Michiel zich omkleedt.

ERICA

Heeft ie nog naar mij gevraagd?

Michiel schudt zijn hoofd. Hij kijkt naar hoe zijn moeder met de Duitser staat te keuvelen en hoe ze hem een stuk brood en soep aanbiedt, dat hij aanvankelijk weigert, maar uiteindelijk toch op begint te eten.

ERICA (cont'd)
Waar hebben jullie het dan over gehad?

Michiel haalt zijn schouders op.

MICHIEL
Gewoon...

ERICA
Heb je verteld dat ze een Duitser gevonden hebben?

Michiel denkt na. Schudt dan zijn hoofd.

MICHIEL
Vergeten.

De Duister vertrekt.

SOLDAAT 2
(glimlachend, tegen Michiel)
Michiel!
Folgendes Mal bitte vorsichtig, ja?

Michiel reageert halfbakken en ziet hoe de Duitse soldaat het pand verlaat. Lia komt naar Michiel.

LIA
(tegen Erica)
Laat mij maar; help jij daar even.

Lia neemt de deken over. Erica gaat naar voren.

LIA (cont'd)
Je hebt geluk gehad.

MICHIEL
...Geluk? D'r liepen allemaal
Hollanders, en wie haalt mij uit de sloot? Een rotmof!

LIA
Dat was geen rotmof.

Dat was een aardige jongen.

MICHIEL

Moffen zijn geen aardige jongens.

LIA

Er zijn 80 miljoen Duitsers, en daar zitten ook aardige jongens bij.

MICHIEL

Misschien knalt hij vanavond een paar onderduikers neer.

LIA

Denk je? Deze jongen?

MICHIEL

...

LIA

...

INT. KEUKEN - AVOND

Voor het fornuis hangen Michiels kleren te drogen.

Erica doet de afwas. Ze is heel goed gehumeurd, neuriet hardop en doet soms een danspas. Michiel is somber, ergert zich aan zijn zusje. Hij geeft haar een duw als ze te dichtbij komt. Maar Erica's humeur is niet stuk te krijgen. Ook Johan zit aan tafel.

OOM BEN

(tegen Johan)

... Ik zeg niet dat het veel is, maar het is tenminste IETS.

Van BEUSEKOM

O ja? Wat denken we nou te bereiken met één dooie Duitser? Nu hebben ze al gedreigd met represailles als de dader zich niet binnen 24 uur boven water is.

Michiel draait zich om.

MICHIEL

Misschien was het zelfverdediging.

Ben kijkt onderzoekend naar Michiel.

VAN BEUSEKOM

Misschien - . Ik weet het niet. Niemand vertelt me wat er in mijn eigen dorp gebeurt.

Michiel voelt zich aangesproken.

INT. BADKAMER/OVERLOOP - AVOND

Michiel, in pyjama, poetst zijn tanden. Zijn blik valt op de scheerspullen van zijn vader. Hij spoelt snel en pakt het scheermes, voelt eerst met zijn vinger, dan langs zijn wang of het nog scherp is.

Zijn vader ziet hem als hij langsloopt op de overloop, door een kier van de deur. Komt binnen. Glimlacht.

VAN BEUSEKOM

Kom maar. Zal ik het je leren.

Michiel voelt zich betrappt. Maar als zijn vader z'n kin inzeept laat hij het rustig toe - alsof hij weet dat dit een belangrijk moment is.

Heel voorzichtig scheert Johan de niet-behaarde kin van Michiel.

JOHAN

(lief)

Voorzichtig, anders gaat je huid kapot.

Johan scheert zijn zoon verder.

INT/EXT. SCHUUR/STRAAT - OCHTEND

Een verroeste damesfiets staat in de schuur op zijn kop. Ben helpt Michiel met het opknappen van de fiets. Ze zijn ingespannen aan het werk - een goed koppel.

Van buiten klinkt het geronk van een zware motor.

Michiel kijkt op en ziet dat een overvalwagen voor het huis stopt. Duitse soldaten springen uit de achterbak. Een korporaal loopt naar de voordeur. De overvalwagen begint te keren..

Oom Ben heeft zich wat verdekt opgesteld. Voelt duidelijk narigheid. Michiel kijkt ongerust naar oom Ben. Michiel rent weg.

EXT. TUIN/GANG/VOORKANT HUIS

Michiel rent naar de plek waar hij door de gang kan kijken en ziet hoe zijn moeder met de korporaal staat te praten. Lia loopt naar de werkkamer.

De korporaal en twee Duiste soldaten blijven staan wachten. Twee tellen later komt Lia terug met Johan.

Michiel kan niet horen wat Johan bespreekt met de korporaal, maar ziet aan zijn moeder dat er iets ernstigs aan de hand is.

Johan pakt zijn jas en begint hem aan te trekken. Erica komt de woonkamer uit en is zichtbaar ook gealarmeerd. Vraagt iets aan haar moeder. Johan kalmeert Erica en omhelst haar. Michiel snapt dat er iets serieus aan de hand is. Johan wil naar Michiel om afscheid van hem te nemen, maar de korporaal ordert hem mee te gaan. Hij gaat de deur uit.

EXT. TUIN/ZIJKANT HUIS VAN BEUSEKOM/VOORKANT HUIS/STRAAT -
DAG

Michiel rent door de tuin, langs de zijkant van het huis naar de voorkant ervan. Johan is vlak bij de reeds gekeerde overvalwagen

MICHIEL

Pap!

Johan draait zich om naar Michiel. Hij is blij hem te zien, omhelst 'm stevig. De korporaal kijkt even de andere kant op.

VAN BEUSEKOM

...Pas je op?

Johan geeft hem een hele dikke zoen.

De korporaal trekt hem weg, de wagen in. Michiel ziet achterin de auto nog andere gevangenen zitten. Johan knikt de mannen toe, hij kent ze. Dan slaat de deur dicht en kan Michiel zijn vader niet meer zien.

De overvalwagen scheurt weg. Michiel kijkt hem na, verslagen...

INT. HUIS VAN BEUSEKOM / KEUKEN / GANG - DAG

Lia is aan de telefoon in de gang. In slecht Duits probeert ze erachter te komen waar haar man heen is gebracht.

LIA

(aan de telefoon)

Ja aber - ! Ich MUSS es wissen!
Er ist meine Man!

Michiel komt uit de keuken en loopt vlot naar de woonkamer, waar hij een hulende Erica treft.

MICHIEL
Waar is oom Ben?

Erica haalt haar schouders op?

MICHIEL (cont'd)
We hebben geen tijd om te janken, wat gaan we doen?

Lia komt de woonkamer binnen.

LIA
Ze willen niet zeggen waar hij is...

Verslagenheid. Michiel geeft woedend een trap tegen een kastdeur.

LIA (cont'd)
Michiel! Alsjeblieft.

MICHIEL
(kwaad)
Wat gaan we doen? We laten hem toch niet zomaar zitten?

LIA
Als we niet weten waar hij is...

Hij kan overal zijn. Kamp Vught, Amersfoort. De gevangenis in Deventer...

De voordeur klinkt. Iedereen kijkt om. Oom Ben staat in de deuropening van de kamer.

OOM BEN
... Hij zit in het gemeentehuis.

LIA
Hier in het dorp?

Ja, knikt Ben.

Even opluchting.

LIA (cont'd)
Ik ga er heen.

MICHIEL
Ik ga mee.

Ze lopen de deur uit. Ben gaat zitten en denkt na.

EXT. DORP - DAG

Lia en Michiel lopen met een mand met spullen door het dorp. Er zijn veel soldaten op straat.

EXT. GEMEENTEHUIS - DAG

Michiel kijkt omhoog naar het gemeentehuis, of hij leven achter de ramen ziet. Maar de ramen zien er ondoordringbaar uit.

Onwillekeurig pakt hij de hand van zijn moeder vast als ze het pad naar de voordeur op lopen. Lia haalt snel even een kammetje door Michiels haren, voor ze aan de bel trekt.

De schel echoot door de hal.

LIA

(zacht)

Beleefd blijven, Michiel. Daar kom je het verste mee.

De deur wordt geopend door een beleefde soldaat. Hij glimlacht vragend.

LIA (cont'd)

Guten Morgen. Ich möchte gerne meinen Ehemann sehen. Von Beusekom.

DUITSE SOLDAAT

Es tut mir leid aber -

LIA

(onderbreekt hem)

Ich habe Kleidung für ihm und etwas zu essen...

DUITSE SOLDAAT

Danke schön. Ich werde dafür sorgen dass er es schnell kriegt.

Hij wil de mand aanpakken, maar Lia geeft hem niet af.

LIA

Ich wollte es ihm selbst bringen.

... Bitte.

Lia probeert de soldaat over te halen, maar de man geeft geen krimp. Dan smijt ze plots de mand op de grond en loopt langs de verbouwereerde soldaat de hal in.

INT. GEMEENTEHUIS - DAG

LIA

(woedend)

Ik wil mijn man zien! Hij heeft niks
gedaan!
Ik moet naar hem toe, ich muss ihm
sehen! -
JOHAN!

Lia staat in de hal en schreeuwt en huilt de longen uit haar
lijf, in de hoop dat Johan haar hoort. Haar gehuil schalt
door het gemeentehuis.

Michiel blijft bij zijn moeder, houdt haar hand vast, alsof
hij haar niet alleen wil laten. Kijkt intussen goed om zich
heen - zoekt een manier om naar boven te komen.

Ineens zijn ze omringd door Duitse soldaten, die Lia stevig
beetpakken en haar naar buiten dwingen. Michiel moet zijn
hysterische moeder loslaten.

De soldaten hebben het zo druk met Lia, dat niemand op
Michiel let. Hij loopt naar de grote trap, klimt omhoog...

En botst tegen Auer, die hem glimlachend de weg verspert.

AUER

(aardig)

Aha, da ist der Bürgermeistersohn
wieder! Ich kann mich nicht daran
erinnern dass ich ihn eingeladen
habe...

(vals)

Geh fort!

Auer gebaart naar zijn adjudanten, die Michiel tussen zich
innemen en hem mee naar buiten dwingen.

EXT. GEMEENTEHUIS - DAG

Zo gauw de deur van het gemeentehuis dicht slaat, stopt Lia
met krijsen. Ze trekt haar kleren recht, kijkt Michiel
verontschuldiging, bijna verlegen aan. Ze knikt beleefd naar
Schafter, die naar binnen wil en aanbelt, en gaat naar huis.
Michiel, aarzelend, loopt met haar mee.

INT. HUISKAMER VAN BEUSEKOM - DAG

Lia en Michiel komen terug. Ben kijkt naar Lia, die gaat
zitten en klein nee knikt. Hij was er al bang voor.

Michiel is opgefokt.

MICHIEL
We gooien een bom op het
gemeentehuis.

OOM BEN
Daar zal je vader blij mee zijn.

MICHIEL
Dan doen we een overval.

Ben kijkt hem meewarig aan.

OOM BEN
(Wij tweeën?)

MICHIEL
Maar wat dan? Wat gaan we DAN doen?!
...We gaan toch niet zitten wachten
tot -
Papa MOET vrij!

Stilte.

Ben is onrustig. Richt zich tot Lia.

OOM BEN
Michiel heeft gelijk. Vraag me niks,
maar ik beloof je dat ik alles zal
doen wat ik kan.

Kan ik jullie alleen laten...?

MICHIEL
Ik ga mee.

LIA
Nee - .

OOM BEN
(tegen Michiel)
Nee. Jij bent hier nodig.

Ben pakt z'n jas al.

LIA
...Voorzichtig, hè.

Oom Ben omarmt Lia, en trekt Michiel even naar zich toe.
Gaaf dan weg.

Michiel gaat achter hem aan.

EXT. BIJ SCHUUR - DAG

Michiel rent achter Oom Ben aan.. Oom Ben kijkt Michiel recht in de ogen.

OOM BEN
Ik doe m'n best. Beloofd.

Oom Ben springt op de fiets en rijdt weg.

MICHIEL
Oom Ben!

Ben kijkt om. Zonder woorden bedankt Michiel hem, met een zwaai.

Oom Ben zwaait terug, fietst dan weg.

INT. HUIS VAN BEUSEKOM / KEUKEN/ GANG - DAG

Lia zit in de keuken, voor het eerst heeft ze niks om handen. Michiel ziet haar vanuit de gang.

MICHIEL
Waar is Erica?

Geen antwoord.

Michiel gaat onder aan de trap staan en roept.

MICHIEL (cont'd)
Erica!

Geen reactie. Michiel denkt na en snapt dan iets- .

EXT. BOSPAD - DAG

Michiel fietst op de oude damesfiets zo hard als hij kan over de verlaten bosweg. Hij neemt geen tijd om de kuilen te ontwijken.

EXT. LANDMARK - DAG

Michiel kwakt zijn fiets in de struiken. Ziet de fiets van Erica even verderop liggen.

EXT. SCHUILPLAATS - DAG

Michiel sluipt naar het hol.

Ziet nog net dat Erica naar binnen verdwijnt.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

In het met een kaars verlichte hol heeft Jack de huilende Erica in zijn armen.

Jack grijpt naar zijn pistool als Michiel binnenkomt. Steekt hem weer in zijn zak als hij ziet wie het is.

Jack is onrustig, kijkt Michiel wanhopig aan - wat is er aan de hand?

JACK
(zacht tegen Michiel,
over Erica heen)
... What did you tell her?

Michiel knikt - niks! Korte opluchting in Jacks ogen. Hij wrijft goedbedoeld maar onrustig over Erica's rug.

JACK (cont'd)
(tegen Michiel)
What's with her?

Michiel weet niet goed waar te beginnen.

ERICA
...They're going to shoot my father!

JACK
What?!

Jack kijkt ongerust naar Michiel.

MICHIEL
(geërgerd tegen Erica)
Echt niet!

JACK
In English, please...?

ERICA
They found a German in the woods and
now they're going to kill my father.

Jack kijkt Michiel geschrokken aan. Er begint hem iets vreselijks te dagen.

MICHIEL
(overtuigd)
Papa komt vrij! Oom Ben regelt het.

Erica kijkt door haar tranen heen naar Michiel.

ERICA
(onzeker)
In z'n eentje?!

JACK
English!

MICHIEL
Wie zegt dat-ie alleen is?

Stilte. Jack kijkt naar Michiel, hij wil iets zeggen, maar niet waar Erica bij is. Dit is lastig.

MICHIEL (cont'd)
... Kom op, we gaan naar huis. Mama
is alleen.
(tegen Jack)
We go home. To mother.

Jack zoent Erica hartstochtelijk, laat haar dan los. Ze gaat met tegenzin weg.

Michiel wil ook gaan. Jack roept hem terug.

JACK
(zacht)
Michiel - Listen. I see no way
through this. I'm going to turn
myself in.

MICHIEL
No. Niet nodig.

JACK
(zacht)
It's the only way to save your
father.

MICHIEL
(zacht)
Je wordt meteen neergeschoten!
You die!

Jack speelt nerveus met zijn pistool. Hij weet het.

ERICA (O.S.)
Michiel?!

MICHIEL

(zacht, vol
overtuiging)

My best uncle - uncle Ben is helping.
He is with the underground. He has
contacts everywhere!
He will make my father free.

Jack wil wat zeggen. Doet het niet.

JACK

...

MICHIEL

He can do it!

Jack kijkt naar Michiel, die met al het vuur dat hij in zich heeft, gesproken heeft. Jack wil hem graag geloven.

ERICA (O.S.)

Michiel?!

Jack knikt kort.

Michiel klimt naar buiten.

INT. HUISKAMER - AVOND

De klok in de kamer tikt de tijd weg. Michiel staart ongedurig naar de wijzers, en speelt nerveus met wat schaakstukken.

Erica ligt op de bank tegen haar moeder aan. Michiel hoort geklop op de achterdeur. Gespannen kijkt iedereen naar de deur. Oom Ben komt binnen. Michiel kijkt zijn oom verwachtingsvol aan.

Ben kijkt naar Lia, forceert een glimlach.

OOM BEN

...Morgen is-ie thuis.

Tranen van opluchting bij Erica en Lia. Michiel kijkt Ben trots aan.

INT. KEUKEN - AVOND

Michiel komt in zijn pyjama de keuken binnen, zijn neus achterna. Lia haalt een bakblik met een paar schamele koekjes uit de oven.

MICHIEL

Mmm!

Erica (ook in pyjama) en Michiel proberen een koekje te pakken. Lia slaat hun handen lachend weg.

LIA

Gedraag je.

Dat is niet voor nu!

Ze geeft allebei haar kinderen een dikke kus en jaagt ze de keuken uit.

LIA (cont'd)

Naar bed jullie, en lekker slapen.

MICHIEL

Oom Ben?

Hij wil iets zeggen maar weet niet goed wat. Steekt zijn duim op.

Oom Ben glimlacht.

EXT. DORP - DAGERAAD

In het verduisterde en nog slapende dorp, beginnen de kerkklokken onafgebroken te luiden... Op het plein voor de kerk stopt een Duits voertuig waar een aantal soldaten uitstapt.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - DAGERAAD

Michiel wordt wakker van het alarmerende gebeier. Staat op en opent het verduisteringsgordijn. Ziet beneden op straat mensen uit hun huizen komen. Hij ziet de Knoppers, hun jassen nog aandoend, richting het dorp snellen.

Het maakt hem ongerust.

Hij kijkt om en merkt dat oom Ben niet in bed ligt.

Snel schiet hij in zijn kleren en rent naar beneden.

INT. WERKKAMER - DAG

Oom Ben, asgrauw, staat voor het raam. Ziet mensen nieuwsgierig de straat op gaan, in groepjes praten, naar het kerkplein lopen.

Michiel komt binnen, ziet het rumoer buiten en kijkt Ben bang aan.

Ben voelt zich diep-ellendig. Hij kan bijna niet praten.

OOM BEN

...
Ik heb alles gedaan wat ik kon - ik
heb echt -
Godverdomme!

Hij kijkt om en ziet dat Michiel weg is

OOM BEN (cont'd)

Michiel?!

Lia komt in de deuropening en kijkt Oom Ben bezorgd aan?

LIA

Wat is 'r aan de hand?

EXT. DORP - DAG

Michiel fietst als een gek door het dorp, rijdt mensen voor de sokken, en vliegt bijna uit de bocht.

Het gebeier van de klokken stopt, gaat over in trage slagen.

EXT. KERKPLEIN - DAG

De laatste slag van de klok sterft weg. Van hoog zien we hoe drommen mensen om het veld voor de kerk staan. Een aantal Duitsers bakent het veld af.

Auer kijkt op zijn horloge. Hij heeft het bevel, dirigeert een zevental soldaten naar hun plek..

Drie mannen, waaronder Johan, staan op een rij tegen de muur van de kerk. Ze kijken zwijgend voor zich uit.

Johan beeft zachtjes over zijn hele lichaam, wacht angstig af, ziet hoe de zeven Duitsers voor hem plaats nemen.

EXT. DORPSSTRAAT - DAGERAAD

Michiel komt op zijn fiets de hoek om, trapt als een bezetene. Snel overziet hij het plein: mannen tegen de muur, een vuurpeloton, een paar Duitse auto's, een legertruck met een paar soldaten. En Auer.

Michiel zet nog flink aan en rijdt in op een grote groep mensen.

Omstanders, die zien wat hij van plan is, houden hem tegen. Trekken de jongen van de fiets en proberen hem te kalmeren. Ook Knopper staat erbij.

KNOPPER

Voorzichtig alsjeblieft, straks
zetten ze jou er ook bij...

Michiel rukt zich als een roofdier los - Hij ziet in de verte de Duitse soldaten aanleggen.

MICHIEL

Ik weet wie het was! Ik weet wie het
gedaan heeft!

Michiel rent door de meute richting de plaats waar zijn vader staat. Hij moet de mensen wegduwen om vooruit te komen.

Door de mensen heen ziet hij hoe het peleton vuurt. Hij kan nog net zien hoe de mannen ineen zakken.

Schreeuwend rent hij door, tot hij vlak bij de open plek is en hij wordt tegengehouden door de soldaten.

Michiel ziet hoe Auer bij zijn vader knielt en diens pols voelt. Auer pakt zijn pistool en houdt het vlak boven het hoofd van zijn vader.

Als Auer de trekker over haalt zien we Michiel. Hij schreeuwt de longen uit zijn lijf, terwijl hij zich tevergeefs probeert los te rukken van de soldaten.

Er ontstaat een grote bloedvlek in de sneeuw rondom het hoofd van Johan van Beusekom.

FADE NAAR WIT.

EXT. TUIN - DAG

De witte tuin.

Michiel, verloren en verkleumd, schommelt zachtjes op de oude boomschommel achter in de tuin. Hij draagt zijn zondagse kleren.

Erica komt uit de achterdeur en loopt naar Michiel.

ERICA

We moeten gaan...

Michiel reageert niet.

ERICA (cont'd)
Michiel...?

De achterdeur van het huis gaat open en Oom Ben komt er samen met Lia uit. Oom Ben heeft zijn arm om de in het zwart geklede Lia.

MICHIEL
Gaaf hij mee?

Michiel kijkt naar oom Ben.

ERICA
Ja natuurlijk.

MICHIEL
Dan ga ik niet...

ERICA
Michiel -

MICHIEL
Het is zijn schuld!

Erica heeft medelijden met haar broertje. Pakt hem stevig vast.

ERICA
Hee -!

Het waren de Duitsers. Niet oom Ben...

Ze wiegt haar broertje even met schommel en al. Kijkt hem dan aan.

ERICA (cont'd)
Ga je mee?

Michiel laat zich met tegenzin van de schommel glijden en gaat mee.

EXT. KERK/KERKHOF - DAG

Het kerkhof in de sneeuw. Schafter, moederziel alleen, kijkt van een afstand naar de begrafenis.

EXT. KERKHOF - DAG

Het is druk op het kleine kerkhofje. Het hele dorp is uitgelopen, wat de begrafenis tot een stille demonstratie maakt.

Er staan drie kisten op een rij. Een man komt aanrennen met een oranje krans. Hij legt hem snel op een kist, vouwt het lint uit en verdwijnt tussen de mensen. Op het lint staat: LEVE DE KONINGIN.

Voor één van de kisten staan oom Ben, Lia, Erica en Michiel. Michiel lijkt eerder kwaad dan verdrietig.

Oom Ben legt zijn hand op de schouder van Michiel, maar die schudt hem van zich af.

EXT. STRAAT BIJ HUIS VAN BEUSEKOM - DAG

De familie komt teneergeslagen terug van de begrafenis.

Twee broodmagere jongens rennen weg uit de richting van Michiels huis. Michiel vindt het vreemd. Als ze een stukje doorlopen, ziet hij dat de voordeur open staat.

INT. GANG - DAG

De gang is een ravage, alle kasten zijn open en er ligt van alles op de grond.. Michiel rent door naar de keuken.

INT. KEUKEN - GANG

In de keuken is het zo mogelijk nog meer een bende. Michiel ziet hoe ook hier alle kasten openstaan.

Lia komt binnen en gaat aan de keukentafel zitten, hoed op, jas aan. Ze is volkomen in zichzelf gekeerd, lijkt haar omgeving niet te zien.

Ben en Erica lopen verweesd de keuken in. De provisiekelder staat wijd open, de planken zijn leeg. Michiel ziet een sperzieboon op de grond liggen en stopt hem in zijn mond.

Lia legt haar hoofd op haar armen, alsof ze er niet is.

Oom Ben begint op te ruimen, vloekt zachtjes. Erica ruimt ook op, huilend.

Michiel kijkt van een afstandje naar de chaos: dit is er over van zijn huis, zijn familie, zijn leven... Dan klinkt de deurbel. Michiel loopt er direct opaf.

INT. GANG - DAG

Kwaad stormt Michiel door de gang en gooit hij de deur open. Twee magere trekkers staan voor de deur.

MICHIEL

Donder op! Ga maar ergens anders
bedelen, stelletje klootzakken!

Hij slaat de deur weer dicht. En blijft treurig staan -
schaamt zich voor zijn eigen gedrag.

INT. BADKAMER/OVERLOOP - NACHT

Michiel poetst zijn tanden. Zijn ogen vallen op de
scheerspullen van zijn vader. Hij pakt het mes; klapt het
open. Beseft dat hij zijn vader nooit meer zal zien.

Erica staat in de deuropening en kijkt naar Michiel. Deze
klapt het mes gauw dicht, en stopt het betrapt in zijn zak.

ERICA

(zacht)
... Michiel?

Michiel zwijgt.

ERICA (cont'd)

(zacht)
...Jack moet weg.

Michiel blijft zwijgen, maar hij loopt ook niet weg.

ERICA (cont'd)

(zacht)
... Ik wil oom Ben vragen -.

MICHIEL

(fel)
Echt niet! Morgen kan hij om drie uur
met het veer over. Da's veilig.

Erica kijkt hem vragend aan.

MICHIEL (cont'd)

Jack moet naar Zwolle.

ERICA

(zacht)
Michiel, oom Ben kan ons helpen. Hij
weet hoe je -

MICHIEL
 (onderbreekt haar)
 Je houdt je kop! Ik doe het zelf.
 (beat)
 Dat heb ik Jack beloofd.

Hij kijkt Erica aan. Ze zegt geen ja en geen nee, maar Michiel weet genoeg. Hij gaat de badkamer uit.

Botst (bijna) tegen oom Ben.

OOM BEN
 Sorry...

Michiel zegt niks, loopt zwijgend langs hem heen weg. Ben kijkt hem na.

INT. KAMER MICHIEL - NACHT

Michiel ligt voorover op bed. Er wordt op de deur geklopt. Michiel ziet hoe Oom Ben in de deuropening staat.

Oom Ben kijkt Michiel aan, die zich van Oom Ben weg draait.

OOM BEN
 Michiel...

Michiel reageert niet.

OOM BEN (cont'd)
 Ik wou dat ze mij voor die muur
 hadden gezet.

Michiel zegt niks. Oom Ben ziet alleen de rug van Michiel. Incasseert. Twijfelt. Zal hij nog iets zeggen? Nee. Hij gaat zacht de kamer weer uit en trekt de deur achter zich dicht.

Michiel huilt.

EXT. ACHTER WITTE HUIS - DAG

Het Witte Huis is zo wit als de sneeuw. Michiel fietst naar de stallen. Witte adem blaast hij uit.

INT. STALLEN WITTE HUIS - DAG

De stalmeester zit met zijn hoofd bijna in de mond van een paard - bekijkt secuur de tanden. Michiel staat naast hem.

STALMEESTER
 Waarvoor?

MICHIEL

Ik moet 'n kennis naar de overkant brengen.

STALMEESTER

Waarom gaat die kennis niet gewoon over de brug?

Michiel kijkt neutraal.

MICHIEL

We nemen het veer van drie uur.

De stalmeester haalt zijn hoofd uit de paardemonnd en kijkt hem strak aan.

STALMEESTER

Kun je met d'r mee overweg?

Michiel knikt.

EXT. WITTE HUIS - DAG

Michiel rijdt hard met de tilbury.

INT. SCHUILPLAATS - DAG

Jack scheert snel en slordig zijn baard af met het mes van Johan.

Michiel kijkt toe, zijn ogen glinsteren van ingehouden tranen.

Jack droogt snel zijn gezicht af aan zijn mouw.

JACK

How's your father?

Hij maakt zijn pistool schoon.

MICHIEL

He's - okay. They let him free.

Het kost moeite om te zeggen. Michiel kijkt weg. Jack stopt zijn pistool weg en kijkt wantrouwend naar de jongen.

Michiel staat op, wil het er niet meer over hebben.

EXT. WEG/FABRIEKJE - DAG

Jack (met de muts) zit achter Michiel in de tilbury. Ze zijn gespannen, zeggen geen woord.

De tilbury passeert een oude steenfabriek. Michiel en Jack zien niet dat Erica in de schaduw van het gebouw staat.

Ze kijkt Jack na, zo lang als ze kan.

Verbijt haar tranen.

EXT. LANDWEG BIJ BOERDERIJ - DAG

De tilbury rijdt hard door.

Michiel ziet een groepje Duitse soldaten het erf van een boerderij afkomen.

Het wiel van de tilbury raakt een kei en schiet van zijn as af. Het rijtuigje komt scheef te hangen, Caesar bokt. Michiel trekt woest aan de teugels om te stoppen.

Als het rijtuig tot stilstand is gekomen, klinkt er luid gelach van de Duitsers, die de tilbury voorbij gereden is.

Michiel kijkt geschrokken om naar het wiel. Jack probeert zijn zenuwen te verbergen. Zegt, bijna zonder zijn mond te bewegen:

JACK
(dringend)
Get the wheel.

Michiel springt van de kar af om het wiel op te halen.

SOLDAAT 4
Vielleicht können wir ihnen helfen?

Michiel geeft niet snel genoeg antwoord en de soldaat wenkt naar zijn medesoldaten naar een balk (of boomstam) die in de berm ligt.

De Duitsers pakken de balk en steken hem onder de Tilbury om hem op te tillen. Jack probeert in het huifje zichzelf zo rustig mogelijk te maken. De Duitsers hebben hem nog niet gezien.

Michiel houdt Caesar in bedwang. Een van de Duitsers (Soldaat 4) bemoeit zich met het wiel, terwijl de anderen met de balk de tilbury optillen. Twee aan de ene kant, SOLDAAT 6 aan de andere kant, precies daar waar hij bijna Jack kan zien.

Terwijl soldaat 6 met de balk in handen de tilbury tilt, valt zijn oog op het achterzitje van de tilbury. Jack duikt zoveel mogelijk naar achteren, zodat hij nauwelijks opvalt.

De tilbury is zwaar voor soldaat 6. Hij ergert zich er aan dat de persoon in de tilbury daar maar zit.

SOLDAAT 6

Hey.

Geen reactie.

SOLDAAT 6 (cont'd)

Hey du.

Voor Jack zit er niets anders op dan zich te laten zien.

SOLDAAT 6 (cont'd)

(in Duits)

Zou je niet eens helpen?

Jack kijkt Michiel aan, die gebaart dat Jack de tilbury uit moet.

MICHIEL

(tegen de Duitser)

Er spricht kein Deutsch.

De Duitser gebaart dat hij graag hulp nodig heeft. Jack helpt soldaat 6 met het optillen van de tilbury.

SOLDAAT 4

(in Duits)

Het lukt me niet.

Michiel ziet hoe Schafter aan komt rijden. Soldaat 6 ziet het ook.

SOLDAAT 6

(in Duits)

Ah. Schafter. Kom eens helpen.

Schafter stapt van zijn fiets en kijkt naar Michiel en Jack. Dan naar het wiel.

SCHAFTER

Was ist mit dem Rad?

SOLDAAT 4

(in Duits)

Ik snap niet hoe het werkt.

Schafter kijkt naar Jack.

SCHAFTER
 Hoe hebben jullie dit voor elkaar
 gekregen?

Jack geeft geen reactie. Schafter kijkt hem strak aan.
 Vermoed dat er iets niet klopt. Dan:

SCHAFTER (cont'd)
 (in Duits)
 Laat mij maar even.

Jack en Michiel kijken elkaar aan, terwijl Schafter zich met
 het wiel gaat bemoeien.

CUT TO:

Het wiel ziet weer op de as.

SCHAFTER (cont'd)
 (in Duits)
 En laat maar zakken...

De Duitsers (en Jack) laten de tilbury zakken. Jack knikt
 een soort bedankje naar de Duitser vlak bij hem.

MICHIEL
 Danke schön. Wir musen weiter gehen.
 (tegen Jack) Ga jij maar vast zitten.

Bij die laatste zin gebaart Michiel zo duidelijk, dat
 Schafter het nog meer opvalt.

CUT TO:

Michiel spoort Caesar aan om te gaan rijden. Hij is blij dat
 ie deze episode heelhuids overleefd heeft. Jack vertrouwt
 het niet. Terwijl ze wegrijden kijkt hij om en ziet hij hoe
 Schafter met de Duitsers aan het praten is. Jack ziet hoe
 Schafter naar de tilbury wijst en even later naar de
 boerderij. Een van de Duitsers loopt er heen.

MICHIEL (cont'd)
 What time is it?

Jack kijkt om zijn horloge.

JACK
 Three o' clock.

Michiel schrikt op. Spoort Caesar aan.

EXT. IJSSELOEVER BIJ HET KOPPELSE VEER - DAG

De tilbury rijdt in vliegende vaart naar de rivier, de dijk over en het veer op. Michiel trekt hard aan de teugels, de kar staat in één keer stil op de veerpont.

De schipper haalt de laadklep op.

Triomfantelijk kijkt Michiel achterom naar Jack. Ze zijn veilig. Jack kijkt bedenkelijk.

Michiel gooit de veerman het brood. De man stopt het weg onder een zeil, bij zijn andere verdiensten. En start de motor.

Jack klimt van de tilbury en kijkt naar de overkant. De schipper wil afmeren, maar Jack houdt hem met zijn arm tegen. De schipper kijkt Michiel aan.

Michiel kijkt naar Jack, die naar het Witte Huis tuurt.

MICHIEL

We have to hurry.

JACK

...Wait a sec.

MICHIEL

Jack, we have to go!

De veerman wil weer afmeren.

VEERMAN

Ik bepaal hier wanneer we gaan.

Jack trekt zijn pistool en richt het op de veerman.

JACK

No. You wait.

MICHIEL

Jack, doe nou niet zo stom.

Jack blijft de man onder schot houden en aankijken. Met tegenzin geeft de man toe. Stopt met afmeren.

De tilbury staat op het veer. Het is stil. Alles is verstild.

Het duurt even. Michiel kijkt Jack ongeduldig aan. Dan klinkt er een schot.

JACK

Back! Go back!

Michiel kijkt naar de overkant en ziet in de verte Duitsers uit het riet verschijnen die beginnen te schieten. Gelukkig is de afstand groot. Kogels vliegen in het water. Jack rent naar de achterkant van de tilbury en begint er aan te trekken.

JACK (cont'd)
 (in paniek)
 Take Caesar.

Kogels vliegen in het water. Michiel snelt naar Caesar om hem achteruit te dirigeren. Het beest is in paniek, dus dat gaat lastig. Van uit de richting van het witte huis, klinken nu ook schoten. Michiel kijkt en ziet hoe de Duitsers komen aanrennen.

Een schot vliegt om Caesar en Michiels oren. Het beest steigert. Michiel probeert het beest te kalmeren en hem achteruit te dirigeren.

Als de Duitsers ernstig dicht naderen, komt de tilbury van het veer. Michiel en Jack springen er op, sporen Caesar aan om er als een speer vandoor te gaan, richting het Dagdalerbos.

De soldaten openen het vuur. Enkele kogels treffen de tilbury, die slingerend de bocht om verdwijnt. De Duitsers blijven achter bij het veer.

EXT. POLDERWEG/BOS - DAG

Op een weg met hier en daar wat trekkers rijden Jack en Michiel behoorlijk hard in de tilbury. Michiel lijkt bijna te genieten van hun ontsnapping, kijkt achterom naar Jack, die overeind staat en kijkt of ze niet achtervolgd worden. Hij gebaart dat Michiel vooral tempo moet blijven maken.

Michiel spoort Caesar nog eens flink aan. Jack blijft kijken. Dan:

JACK
 Shit! Here they come.

Twee motoren hebben de achtervolging ingezet. Jack pakt zijn pistool.

JACK (cont'd)
 Faster. Move it!

De Duitsers komen snel dichterbij.

Jack denkt na, staat met zijn pistool in de aanslag. Ziet de Duitsers naderen.

JACK (cont'd)
We're too slow!

Hij stopt zijn pistool weer weg en klimt naar het voorste gedeelte van de tilbury. Kijkt Michiel strak aan. Dan naar Caesar. Twijfelt. Maar doet het dan toch. Hij springt in volle vaart op de rug van Caesar. Als hij er op zit draait ie zich naar Michiel.

JACK (cont'd)
C'mon!

Michiel aarzelt.

JACK (cont'd)
You have to!

Michiel gaat staan, pakt de hand van Jack en springt ook op Caesar.

Jack maakt de tilbury los. De tilbury slaat over de kop en een van de motors rijdt er vol op. De tweede motor kan nog net uitwijken, glipt langs de tilbury en zet de achtervolging voort.

Caesar rijdt het bos in. De motor volgt.

EXT. DAGDALERBOS - DAG

Caesar gallopeert door het bos met Jack en Michiel. De Duitse motor zit ze op de hielen. Michiel spoort Caesar aan. Jack pakt zijn pistool weer; schiet blind naar achteren, het pistool zit vlak bij Michiels gezicht. Een kogel raakt de voorband van de motor. De motor gaat neer.

EXT. DAGDALER BOS - DAG

Caesar springt over een dwarsliggende boom, maar komt slecht neer en valt. Jack en Michiel worden een paar meter verder op de grond geworpen.

Suizende stilte.

Kreunend komt Michiel overeind, kijkt om zich heen.

MICHIEL
(zacht)
Jack...?

JACK
Ssht.

Pijnlijk kreunend komt Michiel overeind, ziet dan het paard.

Caesar ligt op de grond, heeft een been gebroken.

Michiel knielt bij Caesar, slaat zijn armen om de hals van het dier, probeert hem te kalmeren.

MICHIEL

Rustig, stil maar...

Jack komt overeind, ziet hoe erg het paard er aan toe is, en kijkt Michiel recht in de ogen. Caesar legt zijn hoofd gelaten neer.

JACK

We have to move on.

MICHIEL

We kunnen hem hier niet -

Michiel maakt zijn zin niet af. Uit de verte klinkt het geluid van motoren.

Michiel ziet het pistool op de grond liggen. Pakt het.

Caesar staart Michiel aan met grote angstige ogen. Michiel aarzelt. Hij wendt zich af en richt het pistool op het paard. Maar schiet niet.

De motoren komen dichterbij. Jack wordt nerveus.

Het duurt even, dan laat Michiel het pistool zakken. Dit kan hij niet.

Jack ziet in de verte - tussen de bomen door - Duitse voertuigen. Jack pakt snel het pistool af. Rolt het in zijn jas, om het geluid te dempen. Michiel kijkt weg. Zijn schouders schokken als het schot zacht klinkt.

Jack trekt Michiel mee, ze verdwijnen in het struikgewas.

EXT. UITLOPERS BOS - DAG

Michiel en Jack hijgen uit op een bevroren stuk akkerland. Michiel verbergt voor Jack dat hij huilt.

Jack doet of hij het niet ziet.

Michiel hapt naar lucht, staart voor zich uit. Wil wat zeggen. Toch maar niet.

Verzucht:

MICHIEL
(I fucked it up...)

JACK
Don't blame yourself...

Michiel reageert niet op Jacks woorden.

Jack kijkt Michiel aan. Ziet dat het serieus is.

MICHIEL
... They shoot my father.

Jack schrikt zich rot. Wordt kwaad op zichzelf.

JACK
O Christ -
I should've -
Damn it to hell!

Michiel kijkt weg.

JACK (cont'd)
...
Erica must loathe me.

MICHIEL
She don't know you shoot the soldier.

JACK
...It doesn't make a blind bit of
difference. It's my stupid fault
anyway.

Michiel kijkt Jack aan, en citeert Erica:

MICHIEL
The Germans shoot him.

Jack voelt zich getroost door Michiel. Hij gaat naast hem zitten. Lange tijd zijn ze stil.

EXT. BOS BIJ SCHUILPLAATS - SCHEMERING

Jack en Michiel kruipen op hun buik door het bos naar de schuilplaats. Als ze in de buurt komen zien ze een Duits voertuig staan. Er lopen soldaten rond het hol.

Ze kijken elkaar aan...

EXT. DORP - NACHT

Michiel en Jack rennen door het donkere dorp van schuilplaats naar schuilplaats. Michiel voorop, hij weet de weg en kijkt of de kust veilig is. Laat een motorfiets passeren. Schrikt van een hond die aanslaat. En gebaart als Jack kan komen.

Ext/int. tuin/Huis schafter/erf van beusekom - nacht

Michiel en Jack sluipen door de achtertuin van Schafter, langs zijn fietsenwerkplaats waar een NSB-poster hangt. Behendig ontwijken ze de losse fietsonderdelen die overal op stapels liggen.

Ze sluipen langs de muren, om het huis heen.

Aan de zijkant van het huis is een omsloten terras. Plots ziet Michiel de rug van een joods meisje (9) dat op het terras een kleine mooie sneeuwpop maakt.

Jack en Michiel blijven doodstil staan, om haar niet te laten schrikken.

De tuindeur gaat op een kier, de verduistering is een stukje weggeschoven. Schafter staat in de deuropening. Michiel ziet achter hem in de kamer een joodse familie aan tafel zitten.

SCHAFTER

(zacht)

...Sarah?

Met tegenzin gaat het meisje naar binnen. Schafter wacht tot ze weg is, loopt dan het terras op. Pakt de kooltjes en de wortel uit de kop van de sneeuwpop en trapt de rest in elkaar, om alle sporen van het meisje uit te wissen.

Michiel en Jack worden ongeduldig. Sluipen achter zijn rug om verder.

Het gaat goed, tot Jack bijna over een fietsstuur struikelt. Schafter draait zich om. Eén ogenblik kijken Michiel en de fietsenmaker elkaar aan. Dan rennen de twee jongens weg.

EXT. ERF - NACHT

Michiel rent voor Jack uit het erf van Schafter af, zijn eigen erf op, de schuur in.

INT. SCHUUR - NACHT

In de schuur moet Michiel bijkomen. Hij staat te trillen op zijn benen. Jack kijkt om zich heen.

Michiel wijst hem een schuilplaats aan in het stro van het lege konijnenhok. Jack wurmt zich erin, gaat liggen.

MICHIEL

(zacht)

You say nothing.

You are not here.

Michiel loopt weg.

JACK (O.S.)

Michiel?

Michiel blijft staan. Hij heeft het moeilijk.

JACK

I just - (wil hem bedanken)

MICHIEL

Ja, ja, ja. Shut up!

Michiel gaat naar buiten.

EXT. ERF - AVOND

Michiel komt de schuur uit en blijft verloren staan. Zucht. Hij is doodmoe en bang en weet niet meer wat hij met Jack aanmoet...

INT. HUISKAMER - AVOND

Vervalt.

INT. WERKKAMER - AVOND

Michiel staat bij het bureau van zijn vader, waar Ben nu achter zit. Michiel durft Ben niet aan te kijken. Hij speelt met de schaak-stenen.

OOM BEN

Een Engelsman?!

Hier in de schuur?

Perplex zakt Ben achterover. Sprakeloos. Hij kan het niet geloven.

OOM BEN (cont'd)
 ... Een jongen van de RAF...?
 Heeft iemand jullie gezien?

Michiel knikt klein nee.

OOM BEN (cont'd)
 Hij moet daar zo snel mogelijk weg!
 Wat zijn de plannen?

MICHIEL

...

OOM BEN
 Wie heeft de leiding?

MICHIEL

...Ik.

OOM BEN
 Jij? En je hebt er niemand
 bijgehaald?!

MICHIEL

...

Michiel voelt zich heel klein. Oom Ben kijkt Michiel ernstig aan.

OOM BEN

...
 - Je hebt geen idee waar je mee bezig bent.

Vanaf nu ga jij sneeuwballen gooien of meisjes pesten, maakt me niet uit. Ik neem 't van je over.

Oom Ben kijkt Michiel aan. Dit is heel moeilijk voor Michiel. Het duurt lang voor hij toegeeft. Klein knikt hij ja...

EXT/INT. - SCHUUR - NACHT

POV van buiten naar binnen: Bij een klein olielampje zien we Oom Ben en Jack praten, maar horen ze niet.s

Het point of view is van Michiel, die buiten staat te kijken naar de twee.

EXT. HUIS VAN BEUSEKOM - VROEGE OCHTEND

Exterieur.

INT. SLAAPKAMER MICHIEL - VROEGE OCHTEND

Vervalt.

EXT. ERF - DAG

Michiel komt met een bord met een boterham en een glas melk naar de schuur.

INT. SCHUUR - DAG

Michiel komt met het eten bij de slaappleats van Jack.
Schrikt - Jack is er niet...

Kijkt om zich heen. Zoekt. Fluit.

Geen Jack.

INT. KAMER ERICA - DAG

Michiel opent de deur van Erica's kamer.

MICHIEL

Jack is weg -

En ziet dat Jack in een innige omhelzing bij Erica in bed ligt. Michiel is even sprakeloos.

Met een klap gooit hij de deur weer dicht.

INT. SCHUUR - DAG

Michiel ligt verborgen in het stro, op de schuilplek van Jack. Hij is ongelukkig, voelt zich door iedereen buitengesloten...

Er komt iemand de schuur binnen. Een fluitje - het is Jack die hem zoekt.

JACK

(Zacht)

Michiel...?

Michiel reageert niet. Nog een fluitje, dwingend. Jack komt zijn kant op.

Eigenlijk wil hij niet kijken, maar hij kan zijn ogen niet van Jack afhouden: Jack draagt een pak.

Jack voelt zich ongemakkelijk in de nette kleren.

JACK (cont'd)
...These were your fathers.

Michiel begint wat stro te verplaatsen; alsof hij aan het werk is Intussen:

JACK (cont'd)
Your uncle brings me to Zwolle.

...
We'll walk to the IJsselbridge. Close to Zwolle.

MICHIEL
The bridge is dangerous. Overall controle.

JACK
Your uncle has the papers. I'm supposed to be a patient, they'll bring me to the hospital.

MICHIEL
(jaloers)
They?

JACK
Ben and Erica. She's a nurse.

Michiel draait Jack zijn rug toe - hij is jaloers.

JACK (cont'd)
So there -

MICHIEL
Waar wacht je nog op? Ga maar gauw.

Jack verstaat hem niet.

JACK
- this is it...
Michiel?

Michiel kijkt Jack niet aan. Hij doet druk, heeft echt geen tijd voor een Engelse soldaat die weg gaat.

JACK (cont'd)
Michiel?

MICHIEL
Ga dan! Rot maar op.

Jack houdt Michiel tegen, geeft hem een pakje.

JACK
For you. Open it when I'm gone.

Erica komt om de hoek van de schuur kijken.

ERICA
(zacht)
Jack? Are you coming?

Jack omarmt de onwillige Michiel, drukt hem stevig tegen zich aan.

JACK
(tegen Michiel)
Klootsack...

Erica kijkt hem verbaasd aan.

Jack gaat weg. Wijst nog even naar het pakje

JACK (cont'd)
Never show it to your sister.

En weg is-ie.

Michiel blijft alleen achter. Oom Ben komt de schuur binnen.

OOM BEN
Hier ben je!

Het is bijna voorbij allemaal.

Hij drukt de jongen kort tegen zich aan.

OOM BEN (cont'd)
Dirk had je hier nooit mee mogen opzadelen.

Ben voegt zich snel bij de andere twee buiten en gaat weg.

INT/EXT. SCHUUR - DAG

Michiel kijkt Ben, Erica en Jack na, die de straat uit lopen...

INT. KEUKEN - DAG

Michiel opent het pakketje en ziet wat er in zit. Het kaartspel met de naakte meisjes.

Hij schudt ze, legt ze uit.

Bedenkt plots iets. Stopt met spelen. Ook als zijn moeder langs loopt, heeft hij niet de neiging de kaarten te verbergen.

Lia pakt een winterwortel en begint die zwijgend te eten. Michiel kijkt naar haar. Hij denkt nog steeds na...

Plots begint Michiel tegen Lia te praten, het maakt hem niet uit dat ze niet luistert - hij heeft het vooral tegen zichzelf:

MICHIEL

Ik heb het nooit over Dirk gehad...

Michiel legt de kaarten weg en verdwijnt de gang op. Lia kijkt hem na, maar zegt niks.

INT. ZOLDER - DAG

Michiel komt door het luik de zolder op. Hij blijft besluiteloos staan. Kijkt rond. In de hoek staat oom Bens koffer.

Michiel trekt de koffer naar zich toe. Denkt kort na en opent het slot.

Gooit de inhoud van de koffer op het veldbed. Kleren, papieren, etenswaren. Michiel kijkt vooral naar de papieren, maar lijkt niet te vinden wat hij zoekt. Trapt de koffer van zich af.

En ziet dan de dubbele bodem. Scheurt hem open.

In het verborgen vak vindt hij een paar blaadjes van de NSB. Een Duitse brief, ondertekend door Auer. En een oud horloge dat Michiel bekend voorkomt. Hij bekijkt het goed, het is het horloge van de piloot, dat hij aan Jack heeft gegeven. Michiel snapt er niks van, hoe komt dat in de koffer van oom Ben...?

Hij zoekt verbeten verder tot hij het opengescheurde pakje vindt. Het is het pakje van Jack, dat dringend naar Engeland moest. Heel snel leest hij het begin van de begeleidende brief. Dear Mrs Baker, it is my sad duty - .

Michiel, met het papier en het horloge in zijn hand, laat tot zich doordringen wat dit betekent...

Schuift met zijn voet langzaam het matras van oom Ben opzij - en kijkt door het gat in de vloer naar de kamer beneden. Zijn kamer. Hij ziet het speelgoedvliegtuigje liggen, met het kapotte onderdeel ernaast.

Michiel staart naar het gat.

EXT. ERF VAN BEUSEKOM - DAG

Michiel scheurt op zijn fiets de schuur uit.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst in slow motion door het bos. Hij denkt aan:

Flashback: int. SlaapKAMER MICHIEL/zolder - dag

We zien van boven in slow motion hoe Michiel de brief krijgt van Dirk. Dit keer zien we ook wiens point of view het is: Oom Ben.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst nog steeds in slow motion.

FLASHBACK 2: INT. GANG - DAG

Andere hoek van scene 136, in slow motion: Michiel en Erica praten in de badkamer. Oom Ben staat te luisteren aan de deur van de badkamer. Michiel komt er uit en botst tegen hem op.

EXT. - BOS - DAG

Slow motion. Michiel fietst.

Flashback 3:

Einde scene 81. Slow motion pov Michiel: Het pakje dat naar Engeland moet. De focus gaat naar het gezicht van Oom Ben die Michiel (en ons) recht aankijkt en glimlacht.

EXT. BOS - DAG

In het besneeuwde bos komen oom Ben, Jack en Erica op ons aflopen in slow motion. Oom Ben dreigend voorop.

EXT. BOS - DAG

Voeten die hard op een pedaal stampen.

EXT. BOS - DAG

Michiel fietst alsof de duivel hem op de hielen zit. De houten banden ratelen over het wegdek. Hij heeft geen tijd gehad om handschoenen aan te trekken.

Aan het einde van de bosrand ziet hij in de verte oom Ben, Erica en Jack lopen.

EXT. IN DE BUURT VAN IJSSELBRUG - DAG

Michiel rijdt met grote vaart van een heuvel het bos uit, de uiterwaarde op. Michiel kwakt zijn fiets tegen de grond en pakt het revolver van Jack snel af, voor die in de gaten heeft wat er aan de hand is. Ben schrikt, maar zegt niks.

Michiel richt het pistool op Oom Ben.

MICHIEL

Klootzak!

Ben probeert te verbergen dat Michiel hem nerveus maakt.

OOM BEN

Doe dat ding weg...

MICHIEL

Dirk heeft me verteld over de overval - en dezelfde avond nog werd-ie gepakt.

Dirk noemde me Bertus. En die werd ook opgepakt.

Nu wordt ook Erica onrustig. Ze vertaalt Michiels woorden voor Jack. Michiel blijft Ben aankijken.

OOM BEN

Wat heb ik daarmee te maken?

MICHIEL

Wie zat er op zolder? Ons af te luisteren?!

Michiel haalt het pakje met het horloge uit zijn zak.

Jack schrikt en kijkt naar Michiel.

MICHIEL (cont'd)
He works for the Duitsers!

ERICA
Germans.

Oom Ben schrikt zichtbaar. Hij steekt zijn hand in zijn jas, en wil zijn pistool pakken. Jack ziet het en schopt Oom Ben direct in zijn ballen. Oom Ben krimpt ineen.

Jack springt er op en door de trap die hij Oom ben gegeven heeft, lukt het hem om zijn pistool afhandig te maken.

MICHIEL
Jack - You go over the bridge. Now.

JACK
What about him?

EXT. UITERWAARDEN IN DE BUURT VAN IJSSELBRUG - DAG

Michiel zoekt door zijn verrekiijker Jack en Erica. Oom Ben zit tegen een boom op de grond.

OOM BEN
Op een dag staan de Russen aan de overkant en dan zullen we eens zien wie hier de bezetter is en wie de bevrijder

Michiel negeert Ben. Hij is blij als hij Erica ziet, die draait bij de controlepost voor de brug. Maar Jack vindt hij niet. Zoekt verder door zijn verrekiijker.

OOM BEN (O.S.)
Michiel!

Michiel kijkt zonder verrekiijker, tot hij iets aan de onderkant van de brug ziet hangen. Hij richt de verrekiijker weer.

POV Michiel: Jack zoekt hangend aan de onderkant van de brug zijn weg naar de overkant, meter voor meter apekooiend. Trekt zijn kleren en zijn handschoenen kapot, maar blijft onverschrokken doorgaan.

Michiel glimlacht, dit gaat goed.

OOM BEN
Geef me een peuk -

Michiel draait zich om en kijkt naar oom Ben. Aarzelt.

Gaat dan naar Ben.

Haalt sigaretten en vuur uit zijn zakken.

Steekt een sigaret op.

Geeft Ben een trek. Neemt dan zelf ook een trek..

In stilte roken ze samen één sigaret.

OOM BEN (cont'd)

En? Waar blijven ze? Die ondergrondse van je?!

Michiel zegt niks, stopt de peuk in Bens mond. Hij draait zich weer terug naar de brug met zijn verrekijker. Ziet Erica bovenlangs over de brug gaan. Laat zijn verrekijker zakken, en ziet Jack. Kijkt ademloos naar de ontsnappingsactie van Jack.

Ben spuugt de sigaret weg.

EXT. IJSSELBRUG - DAG

We zien de IJsselbrug van onder. Jack klimt nog steeds.

EXT. UITERWAARDEN IN DE BUURT VAN IJSSELBRUG - DAG

POV Verrekijker: Er is iets mis. Jack zit vast met zijn rug in het prikkeldraad. Hij schudt hard om los te komen. Het wil niet. Hij laat een hand los, trekt en rukt.

En valt dan prompt naar beneden, in het ijskoude water van de IJssel. Michiel schrikt. Hij is Jack kwijt.

OOM BEN

...Dat verzet van jou bestaat helemaal niet.

MICHIEL

Hou je kop!

Ben begrijpt dat het een reactie is op wat Michiel ziet gebeuren met Jack.

Korte stilte. Michiel zoekt door de verrekijker, maar kan Jack niet vinden.

OOM BEN (O.S.)

Michiel, ik wil een deal sluiten.

Michiel reageert niet.

OOM BEN
 .. Jij laat mij gaan, en ik laat Jack
 met rust - Beloofd.

Michiel draait zich naar Ben, woedend.

MICHIEL
 (schreeuwt)
 Het is allemaal JOUW schuld!
 Alles! Dirk, Bertus...

OOM BEN
 (onderbreekt hem)
 In elke oorlog gebeuren
 verschrikkelijke dingen.

MICHIEL
 - en papa?

Ben kijkt weg. Nu weet hij niks te zeggen.

Michiel staat op een afstand van Ben en kijkt door zijn
 verrekijker naar de brug. Hij ziet Erica aan de overkant.
 Michiel zoekt naarstig naar Jack, hij kijkt door de
 verrekijker. Ziet iets bewegen in het water...

POV Michiel, door verrekijker: Jack zwemt in het water onder
 de brug.

Hij richt zijn verrekijker op de brug. Hij ziet niet dat Ben
 achter zijn rug bezig is de riem los te wrikken.

POV Michiel, door verrekijker: Jack houdt zich vast aan een
 van de pijlers van de brug. Rust uit.

OOM BEN
 ...Ik had je vader vrij.

Michiel draait zich om.

MICHIEL
 Hou je bek.

Michiel kijkt om naar Jack. Is in verwarring.

OOM BEN
 De moffen zouden een ander nemen.

Michiel laat de verrekijker zakken. Hij durft oom Ben niet
 aan te kijken.

OOM BEN (O.S)

Ik had het geregeld, Michiel. Ze zouden een willekeurig iemand anders nemen. Dat wou-die niet, maar dat hoorde ik pas de volgende dag.

(beat)

Uiteindelijk heeft ie zelf gekozen. Hij of iemand anders.

Michiel kijkt voorzichtig om. Ziet dat zijn oom niet liegt.

Het brengt hem in grote verwarring.

Dan ziet hij plots Jack uit het water komen aan de overkant. Hij wordt opgevangen door Erica, die zijn jas over hem heen slaat.

Michiel kijkt om naar Oom Ben en ziet dat deze verdwenen is.

Op de plek van Ben ligt alleen nog de losgewrikte riem. Michiel ziet dat Ben wegrent naar het bos. Michiel laat de verrekijker vallen en rent achter hem aan, zo hard als hij kan.

EXT. DAGDALER BOS - DAG

We zien het silhouette van de rennende Michiel. Ook Ben rent door de bossen. Michiel stopt. Hijgt. Kijkt om zich heen. Pakt zijn pistool uit zijn zak en rent verder.

Michiel valt, laat het pistool uit zijn handen vallen. Hij zoekt het.

OOM BEN (O.S.)

Michiel!

Laat me gaan!

Michiel ziet het pistool liggen. Raapt het snel op. Kijkt om zich heen.

MICHIEL

Waarom zou ik?!

OOM BEN (O.S.)

We zijn familie!

Michiel hoort waar het geluid vandaan komt en rent in die richting. Oom Ben springt op en rent weg.

MICHIEL

Stoppen!!!

Oom Ben stopt niet, Michiel rent achter hem aan.

CUT TO:

Michiel rent achter Oom Ben aan.

Oom Ben valt. Michiel haalt hem in. Houdt hijgend Oom Ben onder schot. Ben krijgt het nu wel benauwd.

OOM BEN
Michiel, denk na -

MICHIEL
Klootzak!

OOM BEN
OK, ik ben een klootzak. Maar ik ben je oom en -

MICHIEL
Kop houden!!

OOM BEN
- en ik heb je beschermd.

Michiel kijkt weg.

OOM BEN (cont'd)
Geef dat ding hier...

Je weet niet wat 't is om op iemand te schieten.

Michiel klemt het pistool nog steviger vast.

OOM BEN (cont'd)
Michiel...?

- Je vader zou me helpen.

MICHIEL
Hou je bek over m'n vader!

Oom Ben zwijgt.

MICHIEL (cont'd)
Opstaan.

Oom Ben reageert niet. Michiel prikt ongeduldig met het pistool in Ben.

MICHIEL (cont'd)
OPSTAAN!

Oom Ben staat op, Michiel loopt achteruit. Houdt zijn oom onder schot.

OOM BEN
Michiel, hier ga je spijt van
krijgen.

Michiel reageert niet.

De grond trilt. Ben en Michiel merken het allebei.

Er komen zware voertuigen dichterbij. De twee kijken elkaar aan.

OOM BEN (cont'd)
Duitsers -.

Het geluid wordt harder.

OOM BEN (cont'd)
Dit wil je niet. Laat me gaan.

Michiel zegt niets. Voelt zich verscheurd. Nerveus kijkt hij in de richting van het harder wordende gedreun. En dan naar oom Ben - alsof hij hem nu pas echt ziet...

OOM BEN (cont'd)
Jij schiet niet op mij.

Michiel knippert met zijn ogen - een soort ja. Hij moet Ben gelijk geven.

Tussen de bomen worden de donkere contouren van de tanks zichtbaar.

De tanks zijn nu behoorlijk dichtbij en maken een hels kabaal. Hij kijkt Michiel aan en draait zich langzaam van hem af, richting de tanks, die zo'n herrie maken.

Er klinkt een schot.

Ben verstart.

Michiel ziet hoe zijn oom door de knieën zakt. Omvalt.

Michiel laat het pistool vallen. Hij blijft op afstand staan van het levenloze lichaam.

Verbijt zijn tranen zo lang mogelijk.

En begint dan te huilen als een kind.

De camera neemt afstand. Langzaam verdwijnt Michiel in de bossen. Dan komen de tanks voorbij, die we eerder zagen.

De soldaten er omheen marcheren nietsvermoedend mee met de legervoertuigen. Als ze voorbij zijn tilt de camera naar de besmeurde sneeuw die achterblijft.

FADE NAAR WIT

EXT. DORP - DAG

Een Nederlandse vlag wordt gehesen. Wappert trots.

In het dorp wordt feestgevierd. Canadezen rijden door het dorp, etc.

ext/int. werkkAMER/straat - DAG

Jonge vrouwen in bevrijdingsrokken maken een praatje met Schafter, die geen NSB-posters meer heeft hangen. Er klinkt muziek in de verte.

Erica, ook in bevrijdingsrok, zit op het hekje voor het huis, ze wacht maar weet niet precies waarop.

Een vrachtwagen stopt bij het huis van de burens. Achter uit de wagen springt Dirk, sterk vermagerd. Zijn moeder rent over het pad naar hem toe. Theo springt op zijn rug.

De vrachtwagen rijdt weg, de hoek om. Komt weer in zijn achteruit terug. Blijft voor Erica staan. De chauffeur vraagt haar wat en zoekt in de cabine. Erica laat zich van het hekje glijden.

De chauffeur geeft haar een brief - uit Londen.

Erica scheurt hem open en leest de inhoud met rode wangen. Ze is even helemaal van de wereld en gelukkig.

Michiel heeft het hele tafereel gezien vanuit de werkkamer van zijn vader. Hij is de enige die niet uitgelaten of blij is.

Michiel schrikt van een bons op het zijraam. Dirk.

Dirk slaakt een enthousiaste kreet.

Michiel wil hetzelfde terugdoen, maar er komt geen geluid uit zijn keel. Dirk merkt het niet, hij is al weer verder gierend.

Michiel gaat achter zijn vaders bureau zitten. Speelt wat met de schaakstenen.

Lia komt de kamer binnen. Ze kijkt bezorgd naar haar zoon. Lijkt te begrijpen wat hij meemaakt.

LIA
Zou je niet lekker buiten spelen?

Michiel knikt bedachtzaam en staat op. Lia drukt hem tegen zich aan.

EXT. ERF/TUIN - DAG

Michiel loopt wat verweesd over het erf.

THEO (O.S.)
Michiel!

Michiel ziet Theo aan komen rennen.

Theo heeft de slappe buis, die hij boven zijn hoofd rondzwaait. Het maakt een soort fluitend, zingend geluid. (Het zijn boventonen, die we herkennen als het geluid dat in de filmmuziek zat toen Michiel Oom Ben neerschoot.)

THEO
Hier...

Hij geeft de buis aan Michiel. Die er even mee in zijn handen staat.

THEO (cont'd)
Toe dan!

Michiel begint er voorzichtig mee te zwaaien. Dan harder. Het geluid komt weer opzetten. Heel voorzichtig verschijnt er een glimlach om Michiels gezicht.

Freeze Frame. Inzoom op Michiels gezicht.

Het geluid loopt door over Michiels voorzichtig lachend gezicht.

FADE OUT

De muziek loopt nog door terwijl de eindcredits starten en de muziek start.

owversie 5.8 fdr/januari 2008